

Miként lehet szép női kebelt elérni.

A kebel szépsége a női háta egyik legelőkelőbbje, melynek adományozásában a természet nem mutatja magát pazarlóknak. Ennek ellenére a hölgyek szívesen fogják tudomásul venni, hogy létezik egy oly teljesen ártatlan szer, melyvel a természet szerű módon kényeztetik, hogy ebben a tekintetben kevésbé fukar legyen. E szer, mely a finom párisi hölgyvilágban már ismeretes, a **Ratió-féle PILULÁS ORIENTALES** használatából áll, mely ottlank a leghíresebb párisi orvosok által jónak vannak elismerve és tényleg ama tulajdonsággal bír, hogy a női kebelt fejleszti és újra helyrehozza, a szöveteket erősíti, a vállak csontüregét elsimítja és a kebel domainak egyáltalán diszkrét testességét kölcsönöznek. Hatása abban áll, hogy a táplálékban plasztikai anyagokká való alakulását elősegíti, mely utóbbiak a melliajon megállapodnak. Az egy-
J. RATIE, Pharmacie, 5. Passage Verdau, Paris. Kattar Ausztria-Magyarországra részére: Budapest. **Török József** gyógyszer. Király-u. 12.

Tavaszi és nyári évad 1902. Valódi brünni szövetek.

Egy 3.10 m. hosszú 10 ft. 2.75, 3.70, 4.80 jó szövetnek, mely teljes 6.— és 6.90 jobb valódi gyapjából.
 teljes férfiföltőt (kabát, nadrág és mellény) ad, ára csak 10.— legeslegfinomabb

Fekete szalonköntnyre való szövet 10 ft. valamint feltöltőszöveteket, turista-loden, legfinomabb kammarn stb. gyári árakon szállít a lelkiismeretesek és szolidnak elismert posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünnben.
 Minták ingyen és bérmentve. Mintaszertírti szállításért kezeskedve. A **magyarrendelői előnyei** igen nagyok, ha a szöveteket **egyenese** a fenti czég **gyárhelyén** megrendelik. 9541

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zalogkölcson Részv. társ.
 Irodái: VI. ker., Andrássy-ut 5. (saját házában). 9376

Befizetett részvénytőke 10 millió korona. Elfogad betéteket takarékbetét könyvecskék és pénztári jegyek ellenében 4%-os kamatozással, valamint folyó számlában (check-számlán). A 10%-os betétkammat-adó az intézet fizeti. **Lezártított váltókat, előlegeket nyújt értékpapírokra. VÁLTOZLETE** m-gyűjtésből teljesíti mindenféle értékpapírok vételét és eladását a legelőnyösebb feltételek mellett s foglalkozik minden a váltótulzletek keretében tartozó üzletággal. Üzleti órák: délután 2/4—3/4-ig, délután 3—3/4-ig. Magyar kir. osztályosjegyek felvásárló helye IV., Ferencz-telek 2. szám. Kézi zalogüzlet: IV., Károly-körút 18., IV., Ferencz-telek és Irányi-u. sarkán, VII., Király-u. 57., VIII., József-körút 2., Üllői-út 6.

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.
 Budapest, V. ker., Ferencz József-tér 8. sz.
 Kristályüveg készletek, remek virágvázak és alkalmi dísz tárgyak.
 Üzlethelyiségünk nem a Lánchíddal szemben, hanem az Akadémia mellett a Béla-utca sarkán létezik. 9517

LOHR MÁRIA ezelőtt **KRONFUSZ** 9404
 csipke, vegyeszeti tisztító- és műestő-intézete megnagyobbitott örömi szőnyegporló és szőrmearu megóvó-intézettel. — Megbízások átvételnek:
 VIII., Baross-utca 55. sz. saját házában levő gyárban és a következő főközpontokban:
 IX., Calvin-tér 9. V., Harminezad-utca 3. VI., Teréz-körút 39. VI., Andrássy-út 16. Telefon 37—08. VIII., József-körút 2. szám. Telefon 57—08.

KOTSCHY ERICH 9169
 első magy. mech. szőnyeg-kiporlási, szőrmegóvási és moly-irtási intézet.
 Nagy méreben gőzerővel.
 BUDAPEST, Hungária-út 94. — Telefon sz. 506.

WACHTL ÉS TÁRSA 9378
 fényképezési czikkek raktára
 BUDAPEST, IV., Eskü-út 6 (Klotild főh. palota).
 Telefon. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

DAVID KÁROLY ÉS FIA doboz-papírru és szab. fémkapocsgyára
 Budapest, I., Mészáros-utca 38. Telefon 91—48.

Gyárt nagyban elárúsításra követhető új czikkek
 A legnagyon családi dobozokat és díszborítékokat (levélpapírok és borítékokkal), évjegykártyákat, gyászlapokat, gyászlevélpapírt, gyásznévjegyeket. Saját gyártmányú fémkapocokkal ellátott rajz-tűszűkeket, székényesítke és tornapapírokat, továbbá papírtányérokat plakátszűkeket és különféle összehajtható dobozokat.
 Állandó kiállítás a fenti czikkekből a városi iparosarnokban megtekinthető. 9307

Rozsnyay Mátyas chininczukorkája iztelen chininből.
 Legjobb szer láz, váltó-láz, malária ellen, különösen gyermekeknek, a kik keserű chinint bevenni nem képesek.
 Többszörösen kiütetve, 1809-ben a magyar orvosok és természetvizsgálók főmei vándorgyűlésén 40 arany pályadíjjal jutalmazták.
 Törvényesen védve Valódi, ha minden egyes piros csomagolópapíron Rozsnyay Mátyas névalírása olvasható. Utánzóktól óvakodjunk
 Főraktár: Budapest TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárában, valamint minden gyógyszer-tárában, a készítőnél: **Rozsnyay Mátyas** gyógyszer-tárában, a készítőnél: Arad, Szabadság-tér.

Özv. Nietschné Gerson Anna tanügyi közvetítő irodája által BUDAPEST, Erzsébet-körút 52. elhelyeztetnek: nevelőnők, óvónők, bonneok.

FRANKLIN-féle Magyar Remek-írók
 Arany János
 Arany László
 Bajza József
 Czuczor G.
 Garay J.
 Kemény Zsigmond
 Szigligeti Ede
 Tompa Mihály
 Vajda János
 Vörösmarty Mihály munkái csakis

FRANKLIN-féle MAGYAR REMEKÍRÓK gyűjteményben jelennek meg.
Senki más ez időszert ki nem adhatja, mert kizárólagos kiadó joguk a Franklin-Társulaté.
 Az 55 kötetes gyűjtemény ára 220 korona.
 Az öt kötetből álló első sorozat megjelent. Tartalma:
 Arany János munkái I. Sajtó alá rendezi Riedl Frigyes.
 Vörösmarty munkái I. Sajtó alá rendezi Gyulai Pál.
 Tompa M. munkái I. Sajtó alá rendezi Lévy József.
 Garay János munkái. Sajtó alá rendezi Ferenczi Zoltán.
 Csiky G. színművei. Sajtó alá rendezi Földes Károly.
 E gyűjteményt kiegészíti:

Shakspeare összes színművei
 6 kötetben
 kiadja a Kétfalud-Társaság, melyet köve 30 korona helyett 20 korona kedvezményes áron kapnak a Franklin-féle Magyar Remekírók megrendelői.
 Havi részletfizetésre beszerezhetők.
Vigyázat! a megrendelésnél, hogy a kínált gyűjteményben a fent felsorolt írók bennfoglaltnak-e?
 Franklin Társulat nyomdája, (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.)

Erő-Egészség. „Szent-Anna” malátacakes (tápsütemény).
 Előírangu tanárok és orvosi szakemberek által ajánlott, tisztán malátából, minden egyéb liszt hozzáadása nélkül készült.
Speciális erőtápszer.
 Rendkívül könnyen emészthető, a testnyl gyarapodást előmozdítja, óriási tápértékű, kellemes ízű, gyors- és emésztési zavarokban szenvedők sikeres használójak.
 Egészségeseknek, lábadozóknak, betegeknek, feltehetően és gyermeknek egyaránt alkalmas. Eredeti zárt doboz 1 ft 25 kr. Postaküldemények utánvétel. Kapható csakis zárt dobozokban minden fűszerkereskedésben és gyógyszer-tárában. 9548
Főraktár: HOFFMAN JÓZSEF cs. és kir. udvari szállítóház, Budapest, V. kerület, Báthory-utca 8. szám.

Fényképezési czikkek
 készülékek, Kodakok, objectívek és minden eszaktmába vágó kellékek legelőnyösen szerezhetők be
Veszprémi Samu utóda
PEJTSIK KÁROLY
 fényképezési czikkek szakszűletében,
 Budapest, IV., Városház-u. 1.
 (Standard-palota, Kossovich Lajos-utca 4. sz. épületben).
 Legnagyobb árjegyzékem, mely részletes utmutatásokat tartalmaz, kívánatra bérmentve megküldöm. 9475

Dr. Lengyel nyirfabalzsam
 kir. szab. Svédhonra.
 Már magában véve azon növényi nedv, a mely a nyirfából kifolyik, ha annak törzseit megúrjuk, emberemlékeztet óta mint a legkiválóbb szűpítő szer ismertes, ha azonban ezen nedv a felfaló utatissási szeriul halzammá alakítatik át, csak akkor nyer ugyszólván esodálatos hatást. Ha este megkenjük vele az arcot vagy más bőrrészeket, már másnap csaknem észrevétlenül pikkelyek válnak le a bőrről, a mely ezáltal fehéred és gyöngyödé válik. Ezen balzsam kisimítja az arcon a ráncokat és himlőbubékokat, ifjú arczsint, a bőrnök fehérséget, gyöngyösdéget és üdéséget kölcsönöz; a legrovidebb idő alatt elavóítja a szűpít, májfoltot és anyajegyeket, orrvéréséget, bőrtakát s a bőr minden más egyéb tisztálanságát. Ara egy korsónak használati utatissással 3 korona. Kapható minden jobb gyógyszer-tárában.
 A nyirfabalzsam által puhává lett bőr konzerválására ajánlatos ezzel egyidejűleg a **dr. Lengyel-féle** 9579
Opo-crémet használni. Egy tégely 1 kor. 20 fill.
A dr. Lengyel-féle Benzoe-szappan a legalkalmasabb hygienikus szappan, mely a bőrt enyhévé és fehéred teszi és hivata van a balzsam jó hatását fokozni. Egy darab ára 1 korona 20 fillér. Főraktár Magyarország részére **Török József gyógyszer-tárára**, Budapest VI. ker., Király-utca 12. és Andrássy-ut 26. szám.

Császárfürdő
 BUDAPESTEN 9375
 téll és nyári gyógyhely.

Elsőrangú. E kénesvízi gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdővel pompás ásványvíz uszodával, hó- és kádfürdőkkel. Prospektus ingyen bérmentve.

Legtökéletesebb arcztisztító- és szűpítő-szerek:
Akácia-créme 2 kor.
Akácia-créme 1 kor.
Akácia-créme 1 kor.
 Törvényesen védve. Kapható a gyógyszer-tárában. Főraktár Budapest: **KRIEGER GYÖRGY** Koronagyógytára, VIII., Kálvin-tér.

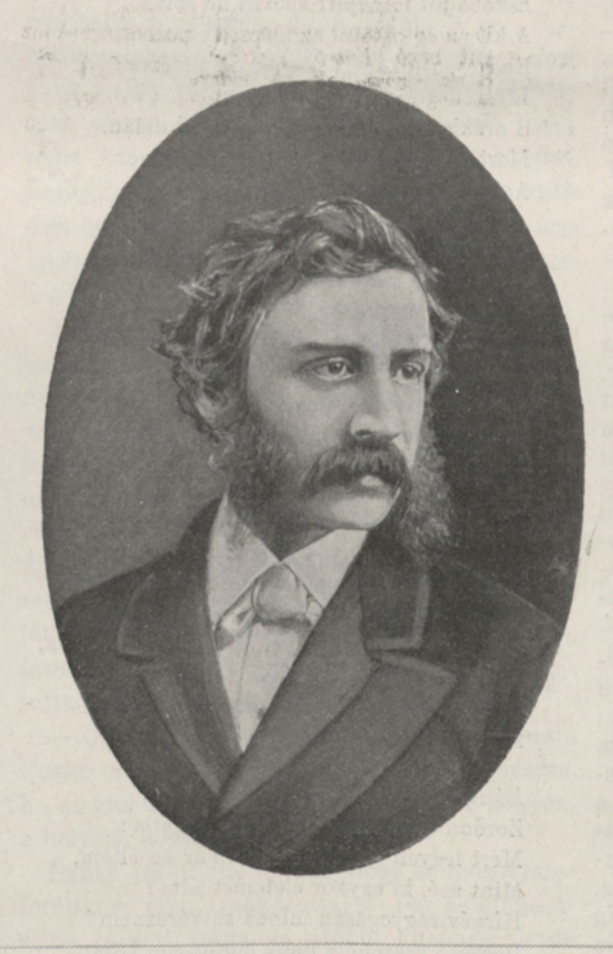

22. SZÁM. 1902. BUDAPEST, JUNIUS 1. 49. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG 6 egész évre 24 korona POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt félévre 12 *
 Csúpnán a VASÁRNAPI UJSÁG 8 egész évre 16 korona POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) félévre 8 *
 KÜLFÖLDI előfizetésekhöz a postaiilag meghatározott világitási eszótalanod.

BRET HARTE.
 1839—1902.

Az AMERIKAI angol nyelvű irodalom egyik legjelesebb művelőjét vesztette el Bret Harte-ban, a ki e hó 6-ikán Londonban meghalt. Washington és Franklin nemzete az irodalom terén eddig még nem bírt oly önálló, sajátos egyéniséggel fejlődni, mint a gazdasági életben; egész költészete szeltemben és formában a nagy angol irodalom egyik ága s a mi eredeti, igazán amerikai benne, az csak helyi színezet, a természeti viszonyok s az emberi életföltételek különbözőségén alapuló árnyalati különbség. Az óriási területek civilizálásával és gazdasági kiaknázásával elfoglalt yankee nem ért rá még eddig, hogy érzése és gondolkodása számára új formákat teremtsen s azokat új, a maga szellemének megfelelő tartalommal töltsse be; egyszerűen átvette az európai irodalmak hagyományainak műformáit. Ily értelemben, bármily különleges amerikai tárgyakat dolgozott is fel, Bret Harte is alig egyéb, mint az angol regény hagyományainak folytatója; de e körön belül kétségkívül a legértékesebb és legérdekesebb írók egyike, a kik a XIX. század második felében agoltul irtak.

BRET HARTE.

Bret Harte fedezte fel az irodalom számára Amerika nyugati vidékeit, a far west-et, a maga sajátos és sehol másutt fel nem található természeti és művelődési viszonyaival. Pedig maga nem onnan származott: New-York államban, Albany városában született 1839-ben s már 16 éves volt, mikor a nyugatra, Kaliforniába került. Itt aztán viszontagságos, küzdelmes ifjúságot élt. Akkor dühöngött legjobban az arany-ásás láza s Bret Harte-ot is az arany vágya vitte oda. Az uralkodók akkor még Kaliforniában az első bevándorlók voltak, a világ minden tájáról odacsodúlt durva, mivelletlen, erkölcsileg züllött kalandorok, minden társadalomból kiüldözött söpredék nép, a mely maga a nagy világtól távoleső telepein társadalommal alakulni nem tudott s gyűlölettel és megvetéssel fordult el a szelidebb erkölcsök minden követelésétől. Az arany vágya lassanként jobb,

művelődésre képesebb elemeket is csalt e vidékre s ezek csakhamar harcza kerültek a durva úttörőkkel. Bret Harte mint közvetlen szemlélő és mint részes figyelhette meg ez állapotokat. Volt aranyásó, tanító, posta-küldöncz, betűszedő és hirlapíró, — abban az időben Kaliforniában még nem vált eléggé külön a hirlapíró mestersége a betűszedőtől. Hányódott-vetődött külön-mélvélődre képesebb elemeket is csalt e vidékre s ezek csakhamar harcza kerültek a durva úttörőkkel. Bret Harte mint közvetlen szemlélő és mint részes figyelhette meg ez állapotokat. Volt aranyásó, tanító, posta-küldöncz, betűszedő és hirlapíró, — abban az időben Kaliforniában még nem vált eléggé külön a hirlapíró mestersége a betűszedőtől. Hányódott-vetődött külön-

kapott, nyugalmas hivatal, mely mellett ráért az irodalmi munkálkodásra. Polyóiratot is alapított, az «Overland Monthly»-t, melyet majdnem egészen maga is írt. Ebben jelentek meg első novellái, melyek csakhamar nagyon népszerűekké váltak egész Amerikában és elvitték írójuk hírnevét az Atlanti-Oceánon túl, Európába is. 1869-ben a modern irodalom tanára lett az akkor felállított sanfranciskói egyetemen a hamar hírnévre jutott író. 1871-ig maradt a Nyugaton s ekkor már mint világhírű elbeszélések szerzője költözött vissza szülővidékére s New-Yorkban telepedett meg.
 Ez időtáji írói tehetsége teljes fejlettségében, mondhatni tetőpontján volt s ekkor írta legkitünőbb műveit. Kaliforniát rajzolta bennük, — a kaliforniai természetet, a forróság és fagy hirtelen váltakozásaival, buja termékenységű mezőivel és sivatag pusztaságaival, — a kaliforniai társadalmat, a kultura száműzötteinek e zűrzaváros, zagya társadalmát, melyet csak a közös nyomorúság, a múlt és jelen közös bünei kapcsoltak össze, melyben törvény az erősebb joga, jogintézmény a lynch, legfőbb eszköz a viszályok elintézésére a revolver és a bowie-kés.
 Bret Harte elbeszéléseinek színhelyei az aranybányák, a korusma, a kártyabarlang, az országtű s e helyeket képzelete az ijeszítő és komikus, durva és gyengéd, irgalmat nem ismerő és lovagias alakok seregével népesíti be. Ez ellentétek sokszor egy és ugyanazon személyben, egymás mellett találhatók. Így «Az ordító tanya szerencséje» című elbeszélésben — mely talán leghíresebb műve — egy aranyásó-telepnek az arany szomjától, az életharcz nehézségétől s a mindenféle kicsapongásoktól eldurvult és elfásult társaságot rajzolja (Aranykor) című lap szedője.
 Ekkor írta első költeményeit, melyek, bár sok tekintetben meglátni rajtuk a kezdő író, feltűnést keltettek s megnyitották számára az utat a szedőszekrénytől a szerkesztőségi íróasztalhoz. Írói tehetsége azonban csak akkor indulhatott igazán fejlődésnek, mikor (1864) a sanfranciskói éremhivataltban titkári állást

szeretettől áthatott humorú rajza ez a kis elbeszélés, a milyen kevés akad az egész újabbi irodalomban.

Legjellemzőbb sajátja Bret Harte írói felfogásának éppen az a pesszimizmustól ment emberszeret, mely a legmélyebbre aljasodott lélekben is keresi és megtalálja a nemesebb hajlamok virágát. A legromlottabb lélek is képes — Bret Harte felfogása szerint — egy-egy hirtelen, nemes elhatározásra, mely a kivitelben hőstette magasztosul és kiengesztel egy egész bűnös életet. A hamis kártyás, a ki feláldozza saját életét, hogy két a telepről vele együtt kiűzött asszonyt megmentse; a durva bányász, a ki emberfeletti önfeláldozással igyekszik megmenteni az akasztófától s halálában fájdalmasan, őszintén gyászolja barátját és üzletársát; az aranyásó leánya, a kit a tanító iránti titkolt szerelme kiragad az elajásodásból, — ilyenek Bret Harte legkedvesebb tárgyai, melyekben legművészebb módon érvényesül mély érzésű humora, megfigyelésének biztonsága, jellemrajzában finomsága. Egyes alakjaihoz újra, meg újra visszafordul, új meg új helyzetekben s mindig új oldalokról mutatva be őket. Így a könnyelmű, vakmerő, senkivel és semmivel nem törődő nőcsábító, kártyás Jack Hamlin, a ki néha mégis ellágyul s ilyenkor előtérbe jut természetének nemesebb része; az ósdi lovagias, fantasztikusan romantikus, pisztoly-párbajra mindig kész, a nőkért élő-haló Starbottle ezredes; az aranyásók, farmerek, marhapásztorok, lóköltők, csaplárosok és kártyabarlang-tulajdonosok, ravasz és együgyű kínaiak típusainak hosszú sora; a romlott és megbánásra mindig kész, vagy nemes lélekkel durva környezetben élő, ettől szenvedő s ezt megnevesítő nő, — megannyi oly jellemrajz, melyeken meglátszik, hogy az író közvetlen szemléletből merített s melyek ép ezért az élet közvetlenségével is hatnak. A keretét mindehhez a hol szélesen, hol gondos részletezéssel rajzolt kaliforniai természet adja, kietlen sivatagjaival, gazdag völgyeivel, végtelen mezőivel, csodálatos formájú hegyeivel, perzselő nyarával és pusztító hideg télével. Nagy írói művészet kell hozzá, hogy ezeket a ránk nézve teljesen idegen természetű és társadalmi állapotokat az író annyira közel tudja rajzaiban lelkünkhez hozni, hogy az idegenszerű külső alatt megtaláljuk azokat a kapcsolatokat, melyek az egész emberiséget a föld minden részén összekötik. Alakjaihoz hasonlókat sohasem láttunk, mégis megismerjük bennük az örök emberit, a mely része a mi saját lelkünknek is. Főszerepe ebben Bret Hartanak a Dickensre emlékeztető humor, mely ritkán téved annyira karrikaturába, mint más amerikai humoristáké s a mely gyakran mélyen megindító, pathetikus hatást tud elérni; a legapróbb részletekig ható megfigyelés, mely az ember s az őt körülvevő természet minden nyilvánulását, biztos és hű emlékeztető támogatva, meg tudja rögzíteni, s az előadás sajátos egyszerű bája, sokszor erőteljes patiosza.

Bret Harte mintegy nyolcz évig élt New-Yorkban. 1878-ban Németországba, Crefeldbe ment, mint az Egyesült-Államok konzula: innen 1880-ban Glasgowba helyezték át s azóta angol földön töltötte, folytonos munkálkodásban, életét. Később lemondott hivataláról s London környékén telepedett meg. Itt élt váratlanul bekövetkezett haláláig. Műveiben azonban hű maradt első sikereinek színhelyéhez, Kaliforniahoz. Úgyszólván végső pillanatáig dolgozott, — utolsó elbeszélése egy héttel halála előtt jelent meg egy angol lapban. Későbbi műveinek hatása már nem mindig oly élénk, mint a régebbieké, sok tekintetben halványabbnak látszanak, de a nagyszabású írói tehetség jeleit magukon viselik ezek is s még utolsó éveiben is nem egy elbeszélése régi erejében mutatja nagy és vonzó tehetőségét.

A magyar közönség is sok élvezetes órát köszönhet Bret Hartanak. Művei nagy része, s köztük a legjelesebbek, le vannak fordítva magyarra. Lapunkban is évtizedek óta nem egy érdekes elbeszélése jelent meg. Egyik legutolsó beszélynék közlését mai számunkban kezdjük meg.

S. A.

AZ ÉN ÉDES ANYÁM.

Messze, messze, egy kis völgyi falucskában
Törpe házikó áll magas bércek alatt,
Nincs rajta semmi fény, csak a mit az égről
Jóságos kedvében rá mosolyog a nap;
Födélén vékonyan füstölög az élet,
Ott sír a szegénység ütött-kopott falán.
Ki lakik abban a rongyos házikóban?
Az én édes anyám!

Régi asszony biz' ő! Sok borús esztendő
Haragos vihara zúgott el felette!
A hány öreg ember él ott a faluban,
Mindeniknek bátran az anyja lehetne.
Vastag feledésbe merült történetek
Elevenlűnek meg lágyan rezgő szaván,
Mikor mesélni kezd az elmúlt időkről
Az én édes anyám.

Nehéz a keresztje, de viseli némán,
Gyáva zúgolódást nem hallani tőle.
Csak egy a panasza: mért van oly nagy hegyen,
Hol apám pihen, a falu temetője!
Oh, milyen jó volna ott legalább néha
Elsírt könnyeivel könnyíteni magán!
Hanem már oda sem tud feljárogatni
Az én édes anyám!

Elhagyott, bús világ az az ő világa,
Vándor fecske kivül vendég alig jár ott.
De a jó Isten, ha nem adott vendéget:
Adott vendég helyett szives szomszédságot.
Belátogat hozzá olykor a szomszédság
Keseregni a nép sok rendbéli baján,
S úgy elhallgatja, úgy elsajnálja őket
Az én édes anyám!

Aztán, a mint ismét magára maradt,
Eszébe jut mindjárt kedves fia sorsa,
A kit az ég onnan, az alacsony porból,
Kegyesen fölemelt magas, úri polczra;
Elészedegeti könyveit fiának
S óráig elmereng egy-egy szelíd dalán,
Mert szereti a dalt, mint az imádságot,
Az én édes anyám!

Csordultig megtelik a szive örömmel,
S egy kisse kiderül öröme a gyásza,
Dicsékvő büszkeség kísérti a lelkét,
Ámbár a büszkeség másként nem szokása.
Beh nagy ember is lett az ő gyermekéből!
Neve dicsőséggel zeng végig a hazán!
És olyan boldognak tart engem ilyenkor
Az én édes anyám!

Hej, pedig mialatt ő fiának örvend:
Lobog gyilkos önvád pokoltúze bennem!
Mért kellett elhagynom csendes falucskámat?
Hírt és dicsőséget mért kellett keresnem?
Szárnyaszegett vággyal szépen ott maradván,
Istennek is inkább kedves volnék talán:
Nem volna most olyan elhagyott teremtes
Az én édes anyám!

Bántja lelkem a sors igaztalansága,
Zordon tünődések örvényin forgatja:
Mért legyen e földön külön az én életem,
Mint azé, ki egykor életemet adta?
Hírnév ragyogásán minek sűtkéreznem?
Bevezés szerencse mért hordozzon karán?
Míg lent bús árvaság inségén tengődik
Az én édes anyám!

De már mind hiába! Mi megtörtént egyszer,
Meg nem történté azt nem teheti semmi!
Útra kelt pataknak az anyafarhához
Nem lehet, nem lehet többé visszamenni!
Visszakanyarultat arra a vidékre,
De sokáig ottan csak nem maradhat ám.
Engem is elvesztett, elvesztett örökre
Az én édes anyám!

Míg fia mind fölebb emelkedve furdik
A nagy nyilvánosság forró verőfényén:
Addig ő ott alatt marad és ott vész el,
Mélyen rejtőzve a névtelenség éjén.

Mint a fagyökér, mely magas sudárt növel,
De maga sosem él fent a nap sugarán:
Úgy tölti le éltét s úgy fog elenyészni
Az én édes anyám!

Jakab Ödön.

MÁJUS.

Szerelmes a lég, reszket minden csillag,
A szellő egy-egy édes üzenet,
A virágok egymáshoz hajladoznak, —
Oh gyönyörűk e tavasz éjjelek!
Magam járok a szerelmes világban,
Fakad s hervad szívemben a remény;
Járunk-e még mi valaha karöltve
Gyönyörű május első éjjelén?

Lelkeink szótlannal ölelkezzenek, —
Óh, durva alhoz bármi halk beszéd,
Hisz a nélkül is egyre gondolnak mi,
Hallgatva a táj mély lélekezését,
A föld is boldogságról álmodozék
S mi értenék a ringó lomb neszén,
Hisz a mindenség lelke égne bennünk
Gyönyörű május első éjjelén.

Oh, édes, édes! Fekete hajadra
Fehér áldást szór a cseresznye-ág,
Lehallatszok a csillagok zenéje,
Érezni, hogy a hold a földhő vágy.
Hervadjon el bár a világ szerelme,
Mi hűvebbek leszünk majd, te meg én,
És úgy szeretjük egymást mindig, mint most,
Gyönyörű május első éjjelén.

Én aggon is mindig zenének hallom
A Te dallamos, csodaszép neved,
A cseresznye illatos havával
Míg elborítja ősziül fejed.
Madonna-szemed vigaszt és derűt hint
S én elmélázok mély tekintetén
S elemegetjük, hogy mi történt egyszer
Gyönyörű május első éjjelén.

S ha az anyaföld ölel is magához,
Virág nyílik ez nap sirunk felett,
Lelkeink átsuhanak a világban,
Karöltve szálló, fehér szellemek.
Mi öntjük szét a szerelmet a légben,
A tavasz-éjnek szívnyitó felén,
Mi hordjuk a virágok üzenetét
Gyönyörű május első éjjelén.

Voinovich Géza.

LANTY FOSTER TÉVEDÉSE.

Elbeszélés.

Irta Bret Harte. Angolból fordította S. A.

Lanty Foster egy alacsony széken gubbaszkodott a hamvadó tűzű tűzhely előtt, hogy világosság essék a könyvére, melyből olvasott. Odakinn, a nyitott ablakon és ajtón át, eltűnt lassanként a fény az égről és a hegyhátról, mely mögött fél órával ezelőtt tünt el a nap. A dombtetőn valami libegő-lobogó furcsa alakok látszottak s a leány, bár el volt merülve könyvébe, időnként türelmetlenül tekintett arra felé, a mint a napfény gyorsabban tünt el, mint a tűzhely lángja. Mert a libegő-lobogó tárgyak az «e heti szennyes» voltak, melyet be kellett volna hozni, mielőtt az éj lesszáll és a hegyi szél nekiindul. Ezen a magas vidéken nagyon erős volt az esti szél s nem egyszer lekapta a ruhát a kötélről és végighurcolta a hegy gerincén vezető magas úton, sőt egyszer a félénk iskolamestert is meglegyintgette Lantynak egy pár harisnyájával, a tiszteletesre pedig ráborította suhogó szoknyáját.

Egy szélroham fölszította a parazsat a széles torkú kéményből s a leány talpra ugrott, boszúsan csapva be könyvét. Tudta, hogy most mindjárt hallatszani fog az anyja szava. Nehéz dolog volt elhagyni a regény hősnőjét ép abban a vál-

ságos pillanatban, a mikor magyarázatot kap látszólag hitszegő imádójától s ép akkor fölmászni a hegyre, összeszedni egy csomó lelketlen fehéreneműt. De ez a vége a dolognak, ha az ember lopva regényt olvas. A ruháskosarat fejére húzta, hogy a füle a vállára és mellére ért s két karját szabadon lógatva, sietett ki a szobából. De a sötétség egyszerre előtört a völgyből s Lanty egészen elmerült benne. A hegygerincz körvonala látszott még fölötté, s az égen csillagok fehérlettek, melyek az előbb még nem voltak ott. Lanty ebből látta, hogy már elkésett. Most már küzdenie kellett a suhogó széllel, a mely elébe állt és hátra felé nyomta. Összehúzta vállait s nagy bajjal végre feljutott a gerinczre. Itt azonban már teljes sötétség nyelte el. A tárgyak körvonala elenyésztek s a libegő fehérenemű mintha megannyi a szélben tánczoló kisértet lett volna. De a ruhák mögött valami mozgott, a mit nem bírt felismerni s a mint odaért az egyik karóhoz, valami meglökte a ruhákon keresztül. Aztán boszús hangot hallott.

— Mi a mennykőnek megyek én neki!
Férfihang volt s magasból jött: tehát lovas emberé. A leány félelem nélkül, gyors elhatározással felelt:

— A mi ruhaszárító-kötélünknek, úgy hiszem.
— Oh, — mondta a férfi, bocsánatkérő hangon. Aztán vigabb hangon folytatta:

— Épen ez kell nekem. Nem adhatna egy darab kötelet? Kioldozott a hevederem, meg kellene kötnözn.

— Majd adok, — válaszolt Lanty gondtalanul s közelebb ment a sötétlő tömeghez, a mely most két részre vált, a mint a férfi leszállt a lórlól. — Mennyi kell?

— Egy-két arasz elég lesz.

Szembe kerültek, de egymás arcát nem láthatták. Lanty a kezével végigtapogatta a szárító kötelet, a végéig, mely egy karóra volt kötve.

— Furcsa kis hely ruhaszárításra, — mondta a férfi.

— Jól szárad ám itt a ruha, — felelt a leány röviden.

— És a házuk közel van? — folytatta a férfi.

— Lenn a hegyoldalban — odaláthat a partszérlől. Van-e kése? — mondta a leány leoldva a kötelet.

— Nincs — azaz hogy — megálljon —

A férfi egy pillanattal habozott s aztán elővett valamit a belső zsebéből, de nem adta oda a leánynak. Lanty ekkor kifeszített egy darab kötelet a két kezében s a férfi szíjjelvágtá. Lanty csak azt látta, hogy a vágó-szerszám hosszú és éles. Aztán segített a hevedert megigazítani, de a sötétben nem tudtak semmire se menni. Az ismeretlen lovaseMBER káromkodott egyet s megtapogatta zsebeit.

— Az utolsó gyufám! — mondotta.

Meggyújtotta s föléje hajolt, hogy megvédje a szétlőt. Lanty is a láng fölé hajolt, még a kötnyét is mellé tartotta. A láng egy pillanatra megvilágította a férfi sötét arcát, bajuszát, Lanty bársonyos barna szeméit s kerek, sima arcát. Aztán elaludt a gyufa, de ezalatt meglátták, hol a baj a nyergben.

— Köszönöm, — mondta a férfi kurtán elnevetve magát, — azt hittem a sötétben, maga valami görbehátú boszorkány.

— Én meg nem tudtam, maga tehát, vagy medve, — felelt a leány.

Ekkor a férfi gyorsan felugrott lovára, de ugrás közben valami kiesett a ruhájából, megcsördült egy kövön s aztán eltűnt a sötétségben.

— A késem, — mondta a férfi sietve, — kérem, adja ide.

A leány letérdelt, gondosan körültapogatózott, de a kést nem találta meg. A férfi visszafojtva káromkodását, leugrott a lórlól s szintén elkezdett keresni.

— Nincs még egy gyufája? — kérdezte Lanty.

— Nincs, — az utolsót gyújtottam meg, — felelt a férfi boszúsan. — Megálljon, majd én leszaladok a házba világosságért. Mindjárt itt leszek, — ajánlotta a leány.

— Nem, nem — mondta a férfi gyorsan. — Nem várhatok, nagyon elidőztem amúgy is. Tudja mit? Reggel jöjjön ide és keresse meg. Órízze meg a számomra. Majd eljövök érte. — Nevetett e szóra. — De most, megköszönöm, ha kivezet az útra, mert olyan pokoli sötét van, hogy a lovam fület se látom.

Lanty nyugodtan a ló fejéhez lépett, megfogta a zablást s egy pillanatra mintha eltűnt volna a sötétben. Néhány pillanat múlva azonban a lovas érezte, hogy lóva az országot vastag és még mindig meleg porát tapodja és fölveri egész a szeméig.

— Köszönöm, — mondta, — most már rendben volnék.

Lantynak úgy tetszett, hogy kezet nyújt neki a sötétben. Odanyújtotta a magáét, de a sötétben a két kéz nem találta meg egymást. A férfi karja Lanty vállához ütődött s a leány egyszer csak érezte, hogy amaz lehajolt hozzá, hogy puha bajusza érinti arcát s aztán elvágta. Lanty fejére vágott öklével büntetésül, de ütése már csak a sötétséget érte, a mely mintha egyszerre elnyelte volna a férfit és könnyed nevetését is.

Lanty egy pillanattal veszteg maradt, aztán méltatlankodva kapta le a válláról a kosarat s újra hozzáfogott a munkájához. Ez pedig nem volt csekély dolog a folyton növekvő szélben, hozzá még a leoldott kötélről a földre is esőszótt a ruha egy része. De a mint a lehullott ruhát összeszedgette, a keze valamibe beleütődött. Az idegen elvesztett kése! Hamar elrejtette a kosár fenekére és elvégezte a munkáját. A mint terhével lefelé ment a domboldalon, látta, hogy a konyhában már gyertyát is gyújtottak. Az anyja már bizonyosan már reá.

— Ugyan jókor szeded be a ruhát, — mondta Foster asszony veszekedve. — De hát, persze, ha az ember eltereférelt és elmókázik a hegyen, a helyett, hogy a dolgához látna!

Lanty jól tudta ugyan, hogy se nem «tereférelt», se nem «mókázott», — bár az elbúcsúzásra ráillet volna ez utóbbi kifejezés, — de észrevéve, hogy az anyja meghallotta a beszélgetésük hangját, röviden csak annyit mondott, — bővebb magyarázatok kikerülése végett, — hogy megmutatta egy idegennek az útát. De, tekintve anyja igazságtalan vádját, szeretett volna többet is mondani. A mint Foster asszony morogva bement az ebédlőbe, Lanty elhatározta, hogy titokban tartja a kést s ezért kivette a kosárból. De csak most nézte meg jól a gyertyavilágánál és észszerezett.

Igazi, valóságos tör volt! Drágaköves markolattal, finoman kidolgozva. Lanty még sohasem látott hozzá fogható. A tokja is ki volt rakva drágakövekkel, a pengéje pedig kék és arany

A menyegzőkor felvett fénykép után.

"MÁRIA KRISZTINA FŐHERCEGNŐ ÉS TÉRJE SÁLM, EMÁNUEL HERCEG.

szinüre volt edzve. Lantynak elállt a lélekezete; aztán a mint az anyja megszólalt a másik szobában, visszadugta a pengét bársony tokjába s elrejtette a zsebében. Ritka szépsége megerősítette abban az elhatározásában, hogy el fogja titkolni. Most már, ha megmutatja, a beszédnek nem volna se vége, se hossza. A szülei bizonyára maguknak követelnék az őrizetét, — pedig ő kapta tőle. A mint csak lehetett, beszaladt a hálószobájába s elrejtette a derek-alja alá.

Egész este a törön járt az esze. Mikor a ház körüli dolgát elvégezte, elővette a regényét, részint megszokásból, részint, mert így zavaraltanul gondolkozhatott a törőről. Mi volt most neki a regény! Legfeljebb bizonyos visszaemlékezések adtak neki értéket. «Tör» több regényben is előfordult, a melyeket olvasott, de eddigéig sohasem alkotott magának róla tiszta fogalmat. «A gróf visszapattant s kivonva övéből drágakövekkel gazdagon ékesített törét, füttyentett a fogain keresztül», — vagy a mi még jobban illett a mostani helyzethez: — «Fogadd ezt, — mondta Orlando, odanyújtva a hölgynek rubintokkal kirakott törét, mely oldalán csillámlott — és ha a kalóz merészkednék védtelen ártatlanságot» stb.

— Nem hallottad, mit mondott apád?

Lanty felrezzent. Az anyja hangja volt, a pitvaron, s egy másik, szintén panaszos hang is hallatszott. A kisbirtokosok majd mind ezen a hangon beszéltek ezen az Isten áldotta vidéken.

— Nem, — mondta Lanty szórakozottan. — Mit mondott?

— Hogy mindig abban a bolond könyvben bujkálsz! — mondta Foster asszony, egy tekintetvetve leányára, a ki elpirult küssé. — Hallhattad volna. Azt mondta, hogy jó volna, ha a csikókat nem hagynád kinn a legelőn éjszakára. A mexikói lóköltő-banda megint garázdálkodik. Az éjjel megdézsmáltak Mac Kinnon ménését.

Gróf Andrassy Géza kíséretével s ellenfelével, Ghyczy Albert századossal a lovagi tornában.

Ez nagyon közelről érintette Lantyt. A csikó saját tulajdona volt s ő maga tanította, a maga számára, nyereg alá. De bizalmatlansága szülei beavatkozása iránt még nagyobb volt, mint félelme a lóköttől.

— Nem szeret istállóban lenni és — tette hozzá, büszkén gondolva a szobájában levő gyönyörű szép, de veszedelmes fegyverre, — azt hiszem, meg tudom védeni a csikómat magam is, még annyi mexikói lóköttől ellen is.

— Ejnye, de megnőtt a szarvad, — felelt Foster úr mélységes gúnnyal. — Ezt is abból az ostoba könyvből tanultad?

— Meglehet, — felelt Lanty kurtán.

Mindazáltal álmái ez éjjel nem csupán írott regényeken alapultak. Szerette volna tudni: vajjon tudja-e az idegen, hogy ő csakugyan fültövön akarta ütni és hogy látta-e az arcát. Ő emlékezett a férfi arcára, sőtét bőre és még sötétebb bajusza alól kivillanó fehér fogaira

A bajusza ép olyan puha volt, mint az ő — Lanty — saját haja. De ha azt hitte csak egy pillanatig is, hogy megengedi magát egy vad idegentől csak úgy csókolni, akkor csalódik. Majd megtanítja erre hamarosan. Visszaadja neki a törét, közömbös méltósággal s nem is sejteti, hogy valaha gondolt rá. Talán ez volt az oka, hogy mielőtt lefeküdt volna, jól megnézte a tört s levétkezés közben az élet is megpróbálta a szoknyája kemény kötőszalagján. Aztán imádkozott, mint a hogy jó leányhoz illik, s elaludt. Azt álmodta, hogy megint kiment a fehéreneműért, de a ruha megannyi csodálatos, furcsa emberré változott, a kik mind viaskodtak, verekedtek egymással, míg végre ő — Lanty — kirántotta törét, közéjük rontott, ezt kiáltva: «takarodjatok, hitvány fickók, takarodjatok!» És azok eltakarodtak.

(Folytatása következik.)

KÉPEK A FŐURI LOVASJÁTÉKOKRÓL.

Legutóbbi számunkban közölt képeink kiegészítésül még néhány érdekes képet közlünk a lovasjáték szereplőiről s egyes csoportjairól. Képeink egy része a solymászatra, másik pedig a lovassági tornára vonatkozik.

A solymász-társaság a mutatványokban a nyolcz solymászkocsi és két udvari fogat körül csoportosult lóháton. Az egyik udvari fogatot, melyet pompás négy lovával együtt gróf Karácsonyi Jenő állított ki, most mutatjuk be. A kocsi, mint a többi is, díszruhás csatlósok vezették s három főuri hölgy ült benne: gróf Karácsonyi Jenőné, gróf Széchenyi Jella és báró Révay Margit. Három solymász hölgy fényképét, kik lóháton vettek részt az előadásban, szintén mai számunkban találja az olvasó. A három hölgy: gróf Karácsonyi Mária, gróf Keglevich Ilona, gróf Lónyay Margit.

A lovagi torna képei közül gróf Széchenyi Imrét mutatjuk be első sorban, a ki mint torna-vezér vezette a gyakorlatokat, fényes kíséretétől körülvéve, koszorús lándzsával kezében.

Gróf Keglevich Ilona.

Gróf Lónyay Margit.

A BUDAPESTEN RENDEZETT LOVASJÁTÉKOKBÓL. — Mártony fényképei után.

Gróf Andrassy Tivadar és kísérete a lovagi tornában.

A mérkőzők közül látható egyik képünkön gr. Andrassy Géza óriási fehér és piros strucztoállakkal sisakján, vele mint kihívóval szemben Ghyczy Albert honvédhuszár-százados áll, mind a ketten koszorús lándzsával. Gróf Andrassy Géza kíséretének érdekes tagja volt a gróf serdülő fia, a tizenhárom éves Károly, lányos arcú, nyúlank fiú, a ki mint zászlós kísérte atyját s a nehéz, kényelmetlen páncélban is oly jól megülte a lovat, mint akármelyik meglett ember. Az ifjú grótot külön képen is bemutatjuk. Szintén az Andrassy-czimer lobog a másik csoport zászlaján. Gróf Andrassy Tivadar és kísérete ez; a gróf mint kihívó állott ki, teljesen fekete páncélban, czimerén a családi czimer koronát tartó két oroszlánával. Kiséretéből a zászlós, Sztankovics Imre s az egyik segéd, gróf Zichy Béla vannak a képen.

PRIELLE KORNÉLIA LEVELES LÁDÁJÁBÓL.

Ünnepe van a magyar művészetnek, az egész országnak. Most hetvenhat esztendeje, piros pünkösöd reggelén született mindnyájunk bálványozott kedvence, Prielle Kornélia.

Egy piczinyke ház, közel az Iza partjához, a vadvirágos rét szélén volt az ő szüleinek hajléka. Derék, egyszerű emberpár lakta a hajlékot: Prielle József szíjgyártó mester, meg hitestársa Székely Eleonora. Az első gyermek születése még tökéletesebb tette boldogságukat, ebből a kis lányból lett később az a nagy művésznő, a ki csupa rózsá-úton járta végig az országot s a ki még fehér hajával is ifjúnak maradt meg. Azután még három gyermekük lett, mind Thalia oltárán áldozók.

Lilla — Rónai Gyula színész neje, — talentumos, kedves művésznő volt. Férje halála, nagy bánata sötét felhővel borította elméjét s nemsokára szenvedéseitől megszabadította a könyörületes halál. Emilia kevésbé volt hivott a színpadra, mint nővérei, később férjhez ment az első magyar színészek egyikének, Láng Adámnak unokájához, Láng Boldizsárhoz, az ég sok gyermekkel áldotta meg, s a negyedik nemzedék is mind színész. Legjelesebb közöttük, a vidék egyik kedvelt naivája, Láng Ilona. Láng Boldizsárné ez esztendőben halt meg. — Péter, a Nemzeti Színház nyugalmazott tagja, újpesti házacskájában pihen az élet fáradalmait.

A bájos kis Kori — a mely becéző nevet anyjától örökölte, — választotta vala a műzák-nak. Nagyon ügyes volt és nagyon szép. Vágyott a színpadra, — álmái voltak. Munkácson, nagy-

Gróf Karácsonyi Mária.

Gróf Andrassy Károly.

A BUDAPESTEN RENDEZETT LOVASJÁTÉKOKBÓL. — Mártony fényképei után.

Az udvari négyes fogat a solymászatán.

A BUDAPESTEN RENDEZETT LOVASJÁTÉKOKBÓL. — Mártonfy fényképe után.

nénjénél időzve, azzal a kifogással, hogy templombamegy, gyerekpajtasát — Navarra Ninát — kereste fel, a ki a társulat táncosnője volt. Kolonits Alfonza, a híres színész, a tornácra hallgatta a gyerekek beszédét s egyszer lekiáltotta:

— Elvisszük mi magát, kicsikém, majd bepakoljuk egy ládába.

Pár év múlva már együtt bolyongtak az országban, osztozkodva dicsőségben és — nyomorban.

Talán az utolsóban több részök is volt. Hiszen a fehérhajú nagyszony maga mesélte nekem, hogy már nemzeti színházi tagsága idején is nem egyszer maga járt el az uszoráskodó Kornélinéhoz, hogy zálogba tett köntösét, melyre este szüksége volt, egy másikkal kicserélje, s hogy ennivalója legyen. Egyszer olyan nehéz viszonyok között élt, hogy az utcasarkon majdnem összeesett — az éhségtől.

Ma sincsenek százezrei, mint a külföld híres színésznőinek, nincsen palotája, — s néha kedvesen bosszankodik, mikor valamely látogatója azt tartja, hogy a vas-utcai szép bérház, melyben lakik, az övé.

Nem akarok életrajzot írni, — még csak vázlatosan sem. Hagyom azt hivatott tollra. Művészetét se méltatom, áldás nekik, hogy még élvezhetjük azt. Én csak úgy böngészek most az ő leveles-ládjájában.

Szerették mindig és mindenki. Kedves epizód az, mely a hetvenes évek elején az újtársáteri Miklósi-féle színházban játszódott le. Ez a bódé estéknél a magyar társasélet színt-javát fogadta be. A földszint zsufolyva volt urakkal, ott volt a kaszinó, a parlament, öreg, ifjú... Az első sor élen egy hangadó mágus állt. Mikor Kornéliát belépni látja páholyába, köszönti és stóg valamit szomszédjának. Az ép így tesz és a suttogás végig vonul az egész földszinten. Az utolsó úr visszaság, s ez így megy a gróf. Páholyvizitné elmondja Priellenek: mi volt az. Figyelmeztette szomszédját, hogy a művésznő megérkezett s az tovább adta. A legutolsó visszaságtá: 'Ó volt az én első szerelmem!' És ez is tovább ment szájról-szájra... Bizony lába előtt hevert egy egész ország három nemzedéke. Én tudom azt, — a télen rendeztem levelezéséit, emlékeit... Sok, — oh be kár értök, — elhamvad a kályha tüzeben. Ép olyankor jött egyszer vendége.

— 'Jaj be nagy hőség van nálad lelkem, Kornéliám!' — kiáltott fel a szobába lépve.

— 'Hogyne, hiszen szerelemmel fűtünk!' — felelte főn, lemondó mosollyal.

Nem utolsó a sok írás között az a fura levél, melyet az ötvenes években egy kecskeméti kis diák írt hozzá. Megörizte és sokat mulat rajta most is. Ime ez az:

Kívül:

Tekintetes

Prielle Kornélia Asszonynak a Nemzeti Színháznál működő nőnek, illő tisztelettel

Pesten.

Belől:

Kecskemétről Márczius hó.

Tekintetes Kornélia Asszony!

Itt léte nagyon ismeretessé lett, különösen a kecskeméti színpadon föllépe, kitüntően működött. Jobb oldalról magyarázva, írom ismeretlenül levelem, melyet kétségbe vonhattam kegygyel fogadand. Ámbár én mint 2-ik latin osztályt tanuló, melyet a kegyes rendieknél végeztek, különben is kérem fogadja megvetlenül intézett levelem. Rég akarték Pestre menni, s megnézni, melyet oly sok idő alatt oly sokszor hallék kellemesnek elbeszélni; de ezen idők lefolyta alatt, nem volt alkalom rá, hogy megnézhessem a sok mindennel bővelkedő s gazdag anya várost. Oh kérem! egy kérelmet, melyet imént felhozni akarok, nem vagyok oly bátor érteleme hozni. De mégis, nyilván írom levelem, bár egy kissé feltűnő, hogy ily ismeretlenül ily szabadon kell nyilatkozni. Atyám nem akará ugyan, hogy engem föl vigyen, vagy talán meg is marad határozata mellett. De majd könyörögni fogok és ő teljesítendő. Én vágyom Pestre, a magyar városhoz menni, de nincs ismerős és még járattal, hamar eltűnök az utcák. Én vágyodom, a mint mondtam Pestre menni jövő évre, mert gyermekeségim ily féltre igen hajlékonyak. Tehát ez alkalommal, hogy ismeretlenül ne járjunk, méltasson legalább is annyira, hogy levelemre kegygyel válaszoljon: miszerint elfogadand jövőre... (A pontok száma megfelel a 'kosztra' szó betűinek, melyet a művésznő később be is írt a levélbe.) Oh Istenem! bár csak eljutnék a nagy városhoz, mily boldog lennék vágyaim. Így tehát ott fogom tölteni a jövő évet és tanulmányaimat. Kérem szépen, miszerint ne tegye oly föltűnőnek bátorságomat, mely az előhozottakra nem vagyok érdemes, hogy kegyesen válaszoljon. Befelezve levelem

Vagyok nagy tisztelője

M. András.

A levelesláda egyik legérdekesebb darabja az, melyet Szabó Aurél ügyvédhez írt Prielle Kornélia Mármaros-Szigetre akkor, mikor színi pályájának ügyesülésétől minden minden emlékét oda leküldötte. Ennek az úrnak a tulajdona lett a telek, melyen Kornélia szülőháza állott, oda finom izlésével házat épített, márvány táblán ragyogó aranybetűk hirdetik, hogy ott a város legnagyobb dicsősége született. Emeletlen múzeum: Kornélia múzeuma. Ezzel a levéllel küldte oda arany-, ezüst- és fonyadt babérszörűt, sok szép képét, diplomát, a kolozsváriak babérfás trónusát, melynek szalagjára ezt himezték:

'Ha a multkorok álmodozva kelsz,
Nyíló babér koszöntse ébredésed.'

Mélyen tisztelt uram!

Elszállítván tőlem azon tárgyak, melyeket oda óhajtottam küldeni, kiknek kegyeletem családi fészkeket, azt a szép, fényes lakot, szívmemmel összhangba kapcsolódk, engem magam pedig szereltekbe zártak.

A mint utolsó megbeszélésünk alkalmával is mondtam, ezek a tárgyak az ön kiváló izlését és stilszerűen berendezett lakását megzavarnák, azért méltótlanság azokkal egészen belátása és a jelen körülményekhez képest elbánni. — Én részemről többé nem szólok hozzá, mert azokat ezennél egészen úgy tekintem, mint Szabó Aurél úr és neje Jakobovits

Erzsébet jogosult tulajdonát, olyan értelemben, hogy azokkal még utódaikra nézve is teljes akaratauk szerént rendelkezzenek.

Az egyelőre elküldött tárgyak nekem hosszú, dicsőségletes színi pályám emlékei voltak és beismerem, hogy rajongásom sok olyan aprólékosságot is megőrzött, melyeket a mai érzés és szokás már számba sem vesz, mert soha nem is mérlegeltem értékét, szívemnek a két újjnyi keskeny szalagocskára is drága volt, mert éreztem, hogy nincs közöttük egy babérlevél vagy betű sem, melyet nem az igaz, örökbecsű tisztelet nyújtott volna nekem, s azért hálám is igaz akart lenni.

A régebbi korban nagyobb esemény volt egy tenyérnyi kis érczkoszorú, mint most a bőséges tokba zárt ilyen órádok, — de hát, tessék látni, hogy én is növekedtem ezekben a haladó korral. Nagyon szokásban volt különben az is, hogy a művészeket hasznos értékekkel is megtisztelték és való, hogy volt részem szűz és ilyenekben is, de minthogy én azokat jutalomnak tekintettem, emezeket pedig dicsőségnek, hát azon módon osztályoztam elhelyezéseket is: azok az én szereltett jó leányom birtokába jutottak, míg a művészi jelvényeket ott kívánom tudni, a hol születtem s a hol engem állandóan melegen szeretnek, kegyelnek.

Nem ajánlom sok szóval küldeményemet, mert érzem, hogy hová és tudom, hogy kikhez jutnak, csak annyit mondom, hogy lelkem egy része is költözik velök.

Készséges szolgálója

Prielle Kornélia,
Szerdahelyiné.

Ma Somló Sándornak, a Nemzeti Színház lelkes igazgatójának kezdeményezéséből az előcsarnokban felállított Prielle szép szobrát, Teles Ede művét. Maradandó emléket állítanak neki a legméltóbb helyen, férje mellett. Újra össze kerültek tehát, ismét együtt vannak. Tőle, — Szerdahelyi Kálmántól, a minden idők legnagyobb bonvivántjától is találtam levelet a láda fiában. Jellemző az és unicum, álljon itt tanuságul:

Tekintetes Dániel Antal urnak, Aradon.

Hálásan tisztelt jó Uram!

Ma-holnap 20 éve lesz, midőn ön, tisztelt jó Uram, megkönyörülve akkori szorult helyzetemen, 51 frt. kölcsönt ajánlott nekem e szavakkal: 'majd megfizeti, mikor a pesti színház igazgatója lesz'. Én elég vakmerő voltam a nagylelkűen ajánlott kölcsönt elfogadni, noha álmódom nem lehetett arról, hogy azt valaha visszafizetni — a föltétel szerint — alkalmam lehessen.

Most is elérhetlen távolságban van ugyan tőlem e fizetési határidő, de annyira mégis közeledtem hozzá, hogy habár a pesti színház igazgatója nem is, de a pesti színészek egy részének az igazgatója már vagyok.

Többet elérni a mi viszonyaink között és a pesti színháznál, az enyémhez hasonló szerény tehetséggel lehetetlen.

Minthogy tehát nem remélhetem, hogy az ön által kitűzött állást — mint fizetési határidőt —

Gróf Széchenyi Imre.

A BUDAPESTEN RENDEZETT LOVASJÁTÉKOKBÓL. — Mártonfy fényképe után.

valaha elérhessem, de egy részét annak el érdem mégis sikerült: engedje meg, hogy tartozásom anyagi részét ezennel leröhassam, biztosítva önt igen tisztelt jó Uram, hogy tartozásom erkölcsi felével, a hálával, életem fogytáig adósa maradok. Fogadja legforróbb köszönetemet szíves jószágért és igen kérem, tartsa meg továbbra is jóakarataiban

a sirig lekötözött hálás szolgáját:

Szerdahelyi Kálmánt.

E levélre Prielle Kornélia a következő szelgyeztetet írta:

Ez a levél íratott 1872-ben júliusban: Aradon vendégzerepeltünk tömegesen a Nemzeti Színházi tagokkal szervezett társulattal. Hozzám jutott 1892 áprilisban, mikor Nagy-Becskerekben búcsúztam és a megyeházánál Dániel Lászlónál voltunk többen.

Ugy-e, hogy ritkaság ez a mai világban?

Tegyük le a két szobor elé ez évfordulón a kegyeletes megemlékezés, az igazi művészet iránti tisztelet koszorúját.

Sydney Carton.

A FÁJDALOMRÓL.

Költők és bölcsészek már rég óta hirdetik, hogy a fájdalom szükséges rossz, mely nélkül az élet elképzelhetetlen. 'Fájdalom a boldogságnak egyik alkatrésze', írja Arany János egyik gyönyörű versében és sok más költemény tartalmazza különböző változatban ugyanazt a gondolatot. A költészet és magasabbrendű gondolkodás ezzel a véleményével azonban mindmáig egyedül állt: a nép széles rétegei, a józan ész után induló tömeg számára a fájdalom még mindig az a rém, melyből minél kevesebb szükség s melynek teljes hiánya a boldogság maga.

A mit azonban felleljesen szép mondatok nem tudtak az emberiséggel elhitetni, azt kezdi most tagadhatatlan igazsággá emelni a rideg természettudomány és pedig első sorban az élettan. Minél behatóbban vizsgálja az orvostudomány az emberi szervezet működését, annál meggyőzőbbé válik az az elv, hogy a fájdalom nemcsak hogy elkerülhetetlen, de a boldogsághoz szükséges is. Nehány francia tudomány folyóirat több új érvel erősitette nemrég ezt a felfogást. E cikkek alapján, melyekben Vaulair és Lucas-Champoneil orvosok a fájdalom természetrajzát érdekes világításban mutatják be, fogjuk mi is ezt a mindenkire nézve oly érdekes témát tárgyalni.

Az első kérdés: hogyan támad a fájdalom? A test bizonyos részére ható inger által, melyet valamely ideg az agyba vezet. Fájdalomnak

azonban csak az olyan ingert nevezük, a mely bizonyos határt túllép. Egy rendes kézszorítás csupán tapintási érzéssel jár, ha azonban túlerőssé válik, fájdalommal idézhet elő. Ha azonban az inger még erősebbé válik, már fájdalmat se idéz elő. Ebben az esetben benuulás áll be. Tehát míg a mérsékelt inger fájdalmat, a túlnagy már benuulást hoz létre. Ez igen gyakran észlelhető. A kik valami magasságból, háztetőről, hegyről leestek, azt állítják, hogy súlyos sérüléseik mellett is valami kéjes érzés támadt bennük.

Régebbi időben gyakori eset volt, hogy műtét közben a beteg elájult s így fájdalom nélkül állta ki az operációt. A fájdalom ez esetben bódítószereként szerepelt s így mintegy önmaga hatását rombolta le. Damiens Róbertől, a XV. Lajos ellen elkövetett merénylet tetteséről van följegyzve, hogy a reá kiszabott rémes halálraakasztás bántulatra méltó nyugalommal szenvedte végig. Türelmesen nézte a próbákat, a kik minden izét egyenként tépték ki a testéből. Az első megcsontítás, igaz, óriási jalkiáltást esalt ki belőle: ez után azonban az egész kínzás rá nézve is csak látványosság volt, melyet ép oly nyugalommal szemlél, mint a körje sereglett előkelő néző közönség bármely tagja.

A fájdalom hordozói az idegek, tehát ha túlságosan erős inger hat rájuk, felmondhatják a szolgálatot. Mivel azonban a különféle ingerfajtákat különféle idegek vezetnek, megtörténhetik, hogy ugyanaz a testrészt egyes ingereket érez s mások iránt viszont teljesen közönyt. Például valaki érezhet a tapintást, a hőmérsékleti ingereket vezető idegekkel s a fájdalom viszont ismeretlen maradhat előtte. Hiszterikus embereknél gyakran egész testfelületek vesztik el fájdalomérző képességüket. Ezek az ú. n. anesztetikus zónák olykor igen szélesre terjedhetnek a testen elosztva. Hol a hátán, hol a térdén, hol a karon lépnek föl. Az ilyen helyekre aztán bátran lehet tűt szúrni vagy égető, maró szereket csopogtatni: az ember mit se érez. A cirzkusok önmeczenzangoló fakirjai s a középkor önkorbacsoló rajongói csupa ilyen hiszterikusok, a kik fájdalomérzés nélkül tehetek magukon oly dolgokat, mely másnak óriási kínokat okozott volna.

Hogy a túlnagy fájdalom érzéketlenné tesz, ezt azon esetek is bizonyítják, midőn nagy lelki fölindulások pillanatában testi sérüléseket észre se veszünk. A nagy inger itt elnyomja a kicsinyt. Tudvalevő dolog, hogy a katonák gyakran csak a lövöldözés megszüntetése után, vagy a roham végén veszik észre, hogy a harc közepette maguk is megsebesültek. A küzdelem lelki izgalma

nem engedte érvényre jutni a kisebb testi ingert. S ez nagy szerencse. Ezt mutatja ugyanis az, hogy nem vagyunk képesek túlsok fájdalom befogadására. Hogy a lelki fájdalom minden gyötrelmek közt a legnagyobb úr, azt az öngyilkosságok statisztikája is bizonyítja. A statisztika szerint átlag az öngyilkosoknak 11 százaléka öli meg magát testi fájdalom miatt, 18 százalék anyagi gondok miatt, 10 százalék a büntetéstől való félelemből, 5 százalék bosszúból, 4/5 százalék becsületféléstől. A fennmaradó megállapítatlan százalékról is föl lehet tenni, hogy nagyrészt lelki bajok viszik e szomorú lépésre s így végeredményül igaznak bizonyul az a fölfogás, hogy az öngyilkosok legnagyobb része túlteszi magát a meghalással járó testi fájdalomon, csak hogy a lelki gyötrelmekről meneküljön.

A hiszterian kívül van még egy betegség, az ú. n. *syringomyelia*, mely a fájdalomérző képesség igen érdekes zavarait idézi elő. A betegség kezdő korszakában csak a hőmérsékleti változások iránt áll be közönyösség. Ilyenkor a beteget izzó vassal lehet érinteni s még se fog mit se érzni. Később azonban más fájdalmak is sikertelenül igyekeznek reá hatni. A test teljes érzéketlenségbe esik. Ez a betegség talán a magyarzata Mucius Scävola híres hőstétének. Ez a sokat emlegetett római tudvalevőleg izzó parázs közé dugta a karját s fájdalom, jajszó nélkül nézte, a míg elűzkösződött. Ki tudja, nem volt-e ez a kar anesztetikus, érzéketlen s így az egész cselekedete csak hatásos színjáték s nem a fájdalomlelküzdés csodája? A fájdalom-mentességnek vannak modern példái is. Dr. Vaulair említi egy amerikai, a kinek soha életében nem fájt semmije se. A betegségek, melyek olykor meglátogatták, csak nagyon jelentéktelen rosszulletet szereztek neki. Sebesülés, égetés nem hatott reá: úgy hogy mikor késő vénségére egy műtétet a szürke hályogjától kellett megszabadulnia, a szempillája se rezzen meg, pedig a kés az ember legérzékenyebb részébe, a szaruhártyába metszett bele.

Eme kellemes oldala mellett azonban a fájdalom-mentességnek meg van az árnyoldala is. A fájdalom ugyanis az egészség öre. Ez figyelmeztet: menj az orvoshoz, valami bajod van! Ez kényszerít, hogy gyakran kedvünk ellenére, agyba feküdjünk s pihenjünk. Ez mutatja meg az orvosnak a betegség helyét s így az orvosi körmegállapításnak egyik legfontosabb tényezője. Mellhártyagyulladás, epekő, vakbélgyulladás csak is a velük járó jellemző fájdalommal ismerhetők fel. Tudni kell azonban, hogy a fájdalom nem nagyon egyszerű útmutató s így akár hányszor tévútra is vezet. Ismert dolog például, hogy az erős zápfog-megbetegedés fájdalommal idéz elő. A beteg ilyenkor persze a fülörvoshoz megy, a ki aztán kénytelen a pácienst fogorvos kollégájához küldeni. Ép így támad igen erős főfájás, migrén is a fog megbetegedése nyomán.

Eme jelenségeknek az a magyarázata, hogy az idegek egymással összefüggésben vannak s így a fájdalom az egyik idegről a másikra átugorhatik. Lehet például fájdalom érzni a térdben, bár a betegség oka a lábfejen székel. Hogy gyomorfájdalmak az orrból indulhatnak ki, ez szintén bebizonyított dolog. Vannak az orrban egyes, ú. n. reflex-pontok, melyekből nagyon távolos testrészek fájdalmait kiindulhatnak, úgy hogy ha ezeket valami kábítószerezellel érzéketlenné tesszük, az illető testrészekben is megszűnik a fájdalom.

Kétségtelen tehát, hogy a fájdalom, ha nem is a legegyszerűbb módon, de azért biztosan a betegség forrásához vezet. Természetesen a fájdalom nélküliség is megtehető ezt a szolgálatot. Egy orvosos beszéli, hogy egy öreg úr fogat húzatni jött hozzá. Kihúzott neki egyet s mivel még néhány teljesen korhadt, győgyíthatatlan fogat talált, egy másodikat s harmadikat is. Az öreg úr e közben semmi fájdalmat sem érzett, a minek nagyon örült. A szerencsétlen persze nem sejtette, hogy az orvos ebben az érzéketlenségben a bekövetkezendő idegbaj előjeleit látta. A fájdalommentesség ebben az esetben a háterinczorvadás közeledetnek tünete volt.

Epen mivel azok a betegségek, melyek titkon, lappangva, alattomosan törnek reánk, a legveszélyesebbek, örülhetünk a fájdalomnak, mely figyelmeztet a közeledő vérsre. S azért is kedves a fájdalom, mely a fájdalomnélküliség, az egészség megbecsülésére tanít. Az egészséghez,

BETHLEN GÁBOR SZOBRA. — Ifj. Vastagh György szoborműve.

a jóléréshez hozzászokott embert tulajdonképen csak a fájdalom vezet rá az élet öntudatos élvezésére, mivel azt, a mit megszoktunk, csak akkor kezdjük értékné tekinteni, mikor nélkülözni kezdjük. S tekintve végül, hogy a fájdalom ott, a hol nem jóltevő, hanem gyötörő, kínzó, szabályozható és elfojtható, igazán nincs okunk tőle annyira retegni. Hisz annyi fájdalomnyitó szerünk van. Van chloroform, van ether, van cocain! Van chloraethyl, egy csodálatos folyadék, mely a bőrre fecskendezve az illető testrészt érzéketlenné teszi, belehelve pedig az agyat elkábítja. Egy másik szer az orthoform a fájdalmas sebeket fájdalomnélküliekké változtatja. Van ezek után még nirvanin, aneson, bromathyl, a Schlerich-féle befecskendezés, stb., melyekkel mind enyhíthetjük a testi fájdalmat.

Vannak szerek a lelki fájdalmak ellen is, ezekkel azonban az emberiség állandóan visszaél. Ilyen az alkohol, a nikotin, az opium, a kávé, a thea, melyek kis adagban kedvező hatásuk, mértéktelenül fogyasztva pedig méreggá válnak. Ezt számtalanszor elmondták már, a nélkül azonban, hogy fogantatja lett volna. A testi fájdalmak enyhítése azonban nem szokott így elfajulni, mivel rendszeren nem maguk a szenvedők, hanem szakértő orvosok végzik.

KÉT ÚJ SZOBOR AZ ANDRÁSSY-UTON.

A király által ajándékozott tíz szobor közül kettő teljesen elkészülvén, ezeket közelebb felállították az Andrássy-uti köröndön. Az egyik szobor Zrínyi Miklóst a szigetvári hőst, a másik pedig Bethlen Gábort ábrázolja. Ez utóbbi a Hübner-udvar előtti parkban áll, amaz pedig az Andrássy-udvar előtti kertben van elhelyezve.

A szobrok ünnepélyes átadása egész csöndben ment végbe. A főváros képviselőjében Márkus József főpolgármester és Halmos János polgármester jelentek meg Vosits Károly tanácsos és Heuffel Adolf középítési igazgató kíséretében. Széll Kálmán miniszterelnök rövid beszéd kíséretében adta át a szobrokat a főváros képviselőinek, mondván, hogy e két szobor is bizonyítja a nemzet és királya együttérz-

ZRINYI MIKLÓS SZOBRA. — Róna József szoborműve.

sének. Halmos polgármester köszönetet mondott a szobrokért s ígéretet tett, hogy azokat a főváros mindig gondozni fogja.

A Zrínyi szobrát Róna József mintázta. A szobor magas talapzaton emelkedik, melynek felső része várfokot mutat, alsó része pedig szikla. A hős alakja a vár fokán áll, a talapzat előreszén, mint mellékalak, egy elesett török alakja látható. Az egész szobormű magassága hat méter. A talapzat patyi kő, a Zrínyi alakja bronz. A Bethlen szobra ifjabb Vastagh György alkotása. Alva tünteti fel a nagy államférfiút s hadvezért, a mint baljával csákányára támaszkodik, jobbáiban pedig a nikolsburgi béke okmányát tartja. A szobor talapzata barokk de a renaissanceba átmenő izlésben készült, szintén patyi kőből.

EGYVELEG.

* XIII. Leó pápa múlt évi jövedelme 21 millió koronára ment.

* Németország leggazdagabb és legtöbb adót fizető polgára ez idő szerint Krupp vasgyáros, kit az «agyukirály» elnevezés alatt mindenütt ismernek.

* Az oroszán ordítása sokkal nagyobb távolságban hallható, mint bármely más állat hangja. Utána következik a hiéna üvöltése. A számár ordítása ötvénszer nagyobb távolságban hallható, mint a ló nyerítése.

* Az angol jövedelmi adó nagyon súlyos ugyan, de a spanyolországi adóhoz képest mégis csekély, a mennyiben például a spanyol bankok és testületek jövedelmük után tizenöt százalékot fizetnek.

* Alfons spanyol király a koronázási ünnepélyek alkalmával egymásután ötven különféle egyenruhát öltött fel, melyeket mind madridi szabók készítettek.

* Az Atlanti-tengeren dühöngő óriási szélvizek a londoni meteorológiai intézet megfigyelései szerint két nap, vagyis 48 óra alatt jutnak Európába. Így például az október 24–25-iki szélvész, melynél nagyobb emberemlékezet óta még nem volt, október 27-én már Skócia éjszakai partjaira jutott.

KÉPEK A DELEGÁCIÓBÓL.

A jelenleg Budapesten ülésező delegációból mutatunk be néhány képet. Első sorban magát a külügyminisztert: gróf Goluchowsky Agenort s a külügyminiszterium két osztályfőnökét: gróf Lützow Henriket és Mérey Kajetánt.

A külügyminiszter nagyon hamar jutott el magas állására, melyre pedig «rendelkezési állapot»-ból lépett. Mert tudvalevőleg, mielőtt Ő Felsője bizalma erre a magas állásra hívta meg, már rendelkezési állapotba helyezett követ volt. S az ilyen körülmények között levő diplomata nem igen szokott grata persona lenni.

Olvasóink még bizonyára emlékeznek azokra a román fészkelődésekre, a melyek tizenöt esztendővel ezelőtt annyira zavarták a békés egyet-

Gróf Lützow Henrik I. osztályfőnök a külügyminiszteriumban.

Gróf Goluchowsky Agenor külügyminiszter.

Gróf Goluchowsky külügyminiszter és gróf Andrássy Gyula.

Mérey Kajetán II. osztályfőnök a külügyminiszteriumban.

értést Ausztria-Magyarország és Románia közt. A magyar parlamentben néhai Horváth Gyula interpellációt is intézett a kormányhoz és ebből az alkalmából erős kritika tárgyává tette gróf Goluchowsky bukaresti osztrák-magyar követ magatartását ezekkel a mozgalmakkal szemben.

Goluchowsky gróf jelentései alapján talán joggal elvárhatta volna, hogy az akkori külügyminiszter, gróf Kálnoky meg fogja védelmezni Romániában székelő követünk politikáját. De Kálnoky ezt meg nem cselekedte, mire Goluchowsky arra kérte a királyt, hogy helyeztesse őt rendelkezési állapotba, mert atyja halála miatt ugyanis haza kell mennie Galicziába, hogy gazdaságát rendbe hozhassa.

Goluchowsky aztán Galicziában élt és Sapieha Ádám hercegnek segítkezett a galicziai nemzeti kiállítás munkálataiban, a melynek megnyitásánál jelen volt a király is. Itt újra talál-

Gróf Szapáry Gyula.

Gróf Goluchowsky a magyar delegáció ülésén a szünet alatt.

Bárány Gyula.

PILLANATFOLYÉTELEK A NEMZETI MÚZEUM NAGYTERMÉBEN ÉS A MÚZEUMKERTBEN A MAGYAR DELEGÁCIÓ ÜLÉSE ALKALMÁVAL.

kozott a felség a szolgálaton kívül levő diplomáciával és hosszasan beszélgetett vele a román viszonyokról. Goluchowsky gróf egészen őszintén fejtotta tapasztalatait a felségnek. Megmondotta neki, hogy tudomása volt az erdélyi románok mozgalmáról, de tudomása volt arról is, hogy Károly király alkotmányos érzelmei leghatározottabban elítélik ezeket a mozgalmakat; meggyőződött arról is, hogy Károly király mindent elkövet, hogy ezen kívül azok a személyes érzelmei, a melyeket nemcsak ő, hanem a királyné és a trónörökös is táplálnak I. Ferencz József iránt, tudomására jussanak a felséges úrnak és azok a félreértések, a melyeket egy-két kalandor támaszt, mihamarabb eloszoljanak s a békés egyetértés, mely Romániának gyors haladását annyira elősegítette, ismét helyreálljon.

Mikor a király hazajött Galicziából, itthon a Bánffy-Agliardi eset tartotta izgatottságban a kedélyeket. De ez nem tartott soká. Agliardi távozott és Kálnoky megbukott.

Az ő helyébe jött ezután külügyminiszternek gróf Goluchowsky Agenor.

Első dolga volt bebizonyítani Ő Felsőségnek, hogy a miket ő a román viszonyokról mondott, csakugyan úgy állnak. S erre hamar nyílt alkalom. A Vaskapu megnyitásánál királyunk vendégei voltak: a román és szerb királyok Károly király meghívta királyunkat Bukarestbe és Szinájába. S a kik ez alkalommal ott voltak, meggyőződést szerezhetek arról, hogy közjogi állásunkat is kellőképen respektálják Romániában, mert a császári ház színei mellett a középületek mindenütt ki volt tűzve a magyar lobogó is.

Külügyminisztersége alatt történt az az új-

Jekelfalussy Lajos altábornagy és Kristóffy József képviselő.

Rakovszky István és gróf Wilecz Frigyes képviselők.

PILLANATFÖLVÉTELEK A NEMZETI MÚZEUM ELŐTT A MAGYAR DELEGÁCIÓ ÜLÉSE ALKALMÁVAL.

tás, hogy a követek ünnepélyes alkalmakkor a császári osztrák lobogó mellett a magyar nemzeti lobogót is kitűzik. A konzulátusoknak kötelezővé tette a magyar nyelv ismeretét. És tett még számos intézkedést, a mely bizonyítja nemcsak igazság szerzetét, hanem rokonszenvét is, a melylyel nemzetünk iránt viselkedik.

*

Gróf Lützwow Henrik 1852-ben született. Magas szikár alak. Igazi német típus, ábrándos kék szemekkel, de erőlyes kifejezésű arccal. Diplomáciai pályáját 1874-ben Stuttgartban kezdte mint ideiglenes követségi attaché; aztán mint valóságos attaché Drezdában, Brüsszelben, Hágában és Rómában szolgált. 1886-tól 1891-ig Londonban, 1891-től 1895-ig Párisban mint nagykövetségi tanácsos működött. Párisban különösen megbarátkozott Munkácsyakkal, a kiknél mindennapos vendég volt. Gyakran mondogatta a megboldogult mester, hogy milyen kár ezért a Lützwow-ért, hogy nem magyar. Hivatalában komoly és szigorú volt, de társaságban, különösen magyar társaságban, mintha kicserepült volna.

Munkácsy nagy betegsége idején Lützwow gróf Drezdában volt az osztrák-magyar monarchia követe. Oda is elvitték Munkácsynak utolsó alkotását, az: «Ecco homo»-t. A Kunstverein, a hol a képet ki akarták állítani, akadékoskodott és nehezen volt rábíráható, hogy a Brühlstrassen levő palotáját átengedje a kép számára. Ekkor Munkácsyné felkért, keressem fel régi barátjunkt, Lützwow grófot. A gróf, kinek előadtam megbízatásomat, a lehető legelőzékenyebben fogadott. Azonnal kihallgatást kért a királytól és kieszközölte, hogy a Munkácsy képe nek átengedjék a Kunstverein nagyertermét. Sőt előzékenységét még azzal tetézte, hogy a megnyitás után a szász királyt is elhozta, a ki két ízben is ellátogatott a Kunstvereinba, első alkalommal szárnysegédével és Lützwow gróffal és azután a királyi család többi tagjaival.

Gróf Lützwow 1895-ben a szász királyi és hercegi udvarokhoz követt nevezetett ki. 1899-ben szolgálatát behivatott a cs. és kir. külügyminiszteriumba és megbízott a második osztrák-főkötő teendőivel. 1900-ban második osztrák-főkötő lett és elnyerte a v. b. t. t. méltóságot, végre 1901-ben, miután Széchenyi Miklós gróf a római szentszékhöz nagykövetté nevezetett, ennek utódává lett mint első osztrák-főkötő a közös külügyminiszteriumban.

*

Mérey Kajetán a külügyminiszterium második osztrák-főkötője. A legáltalabb diplomaták egyike, a ki rövid idő alatt ily magas pozícióra emelkedett. Az osztrákok azt róják fel neki bűnül, hogy magyar; másrésről itt meg azzal vádolják, hogy nem tud magyarul. Pedig, habár nem született is Magyarországon, minden ízében magyarnak érzi és annak is vallja magát,

tisztán és világosan beszél magyarul, a miről bizonyosságot tett a delegáció külügyi bizottságának egyik ülésén rögtönzött beszéde is, melylyel az interpelláló delegátusoknak a kért felvilágosításokat a külügyminiszter helyett megadta. Mérey 1861-ben született s 24 éves korában jutott a külügyminiszteriumba, a honnan 1885-ben Belgrádba küldték követségi attachéknak. 1886-ban Bukarestben találjuk. 1887-ben már visszakért Bécbe. 1891-ig dolgozott gróf Kálnoky külügyminiszter mellett mint elnöki titkár s meg volt bízva a külügyminiszterium és magyar delegáció érintkezésének közvetítésével. 1891 vége felé Párisba került követségi titkárnak és a nagykövetségnél buzgón pártfogolta a párisi magyar iparos ifjúságot, a mely abban az időben nehezen tudott boldogulni. 1894-től 1899-ig a konstantinápolyi nagykövetségnél működött. Gróf Goluchowsky midőn külügyminiszter lett, maga mellé vette az elnöki osztályba, melynek főnökévé lett. Gyorsan haladt előre s több kitüntetésben részesült, osztálytanácsossá nevezetett ki, a hágai békekongresszus után pedig, melyben mint *délégué adjoint* vett részt, *rendkívüli követ* és meghatalmazott miniszter címet nyert a királytól. Mikor gróf Széchenyi Miklós első osztrák-főkötő a Vatikánhoz nagykövetté nevezte ki a felség, Goluchowsky gróf Méreyt nevezette ki a külügyminiszterium második osztrák-főkötővé.

*

A magyar delegáció tárgyalásai alkalmából több pillanatfelvételt is talál itt az olvasó, melyek a delegáció néhány kiválóbb szereplőjének a tárgyalásokra való érkezését vagy távozását tüntetik fel a Múzeum-kertben, egyik pedig a tárgyalások színhelyén, a múzeum nagy termében szünet közben fölvevett fénykép.

Boros Samu.

GRÓF APPONYI ALBERT JÁSZBERÉNYBEN.

Gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke, Jászberény városnak 24 év óta képviselője, a múlt vasárnap, május 25-ikén választói körébe utazott, hol a politikai helyzetről nagyfontosságú nyilatkozatokat tett. Ez úttal mintegy 35 országgyűlési képviselő s több hírlapíró kísérte. Különösen kedvessé és érdekessé tette a kirándulást, hogy Apponyi magával vitte s bemutatta a jászberényieknek nejét is, szül. Szentpétery-Pouilly Dietrichstein Klotild grófnőt. A jászberényiek a szokottnál is nagyobb fényvel és lelkesedéssel fogadták képviselőjüket és feleségét. A Budapestről érkező 60 tagú társaságot már Hatvanban küldötséggel fogadta, a jászberényi pályaudvaron pedig nagy közönség várta és éljenezte a berobogó vonatot. A városba vonulást, melynek a gyönyörű idő is

nagyon kedvezett, pompás látványt nyújtott. Száznál több kocsi állt a menet vonulást a városba a zászlókkal díszített utcákon. Az első négyesfogaton a grófné ült a párt elnökének nevével, a másodikon a gróf a párt elnökével. E fogatok mellett 4-4, előttük 1-1 csatlós haladt a régi Nádor-huszárok kékszínd, ezüst-színtásos egyenruhájában. Így ért a menet, nagy diadalkapun át, a város piacára. Itt, a főtéren mondotta el beszédét Apponyi igen nagy számú hallgatóság előtt. A szónoki emelvény a körjegyző házával szemben állott, ennek az erkélyéről hallgatta Apponyi férje beszédét.

Az egész város lelkes ünnepléssel, szeretettel környezte a grófi párt. Az Uri Kaszinóban, mely már előbb disztágnak választotta Apponyit, az egyesület igazgatója ez alkalommal nyújtotta át neki a disztágnáról szóló iratot s egyben bemutatta a gróf olajfestésű új arcképét is, mely életnagyságban, ülő helyzetben, nyitott törvénykönyvvel ábrázolja őt. A sikerült képet a jászberényi származású, jelenleg Párisban élő fiatal művész: Polgári Géza festette a kaszinó megbízásából. A gróf nejét, ki már folyékonyan beszél magyarul, a nőegyesület védőjévé választották és szebbnél-szebb virág-bokrétákkal, jász-kalásccsal s aranyhímzésű jász-főkötővel ajándékozták meg. Az 1200 terítékű díszbédén, mely a Lehel-szállóban volt, a grófné már fejkötősen jelent meg. A fényes lakomán nők is szép számban voltak. Apponyi szép felkészülésben fejtette ki, hogy a mikor a lelkes magyar népet megismerteti s megszereteti a feleségével, tökéletesbít ezzel házasságuk frigyét is, mely összes érzelmeik s gondolataik közösségén alapul. A grófi pár és kísérete az esti vonattal utazott vissza Budapestre.

Jászberénybe jött ez alkalommal a kiváló tudós, Herman Ottó is, de nem vett részt az ünnepeken: egész nap a jók népet, a jász építkezést tanulmányozta. Sok embert nézett vizsgáló szemmel, viszont sokan bámulták őt is, a hosszúhajú idegent. Női népszeletet különösen hiába keresett: az már nincs Jászberényben, régen kiszorította a «nájmodi», az urasan szabott selyem és bársony ruházat.

S. S.

MÁRIA KRISZTINA FŐHERCEZGNŐ ESKÜVŐJE.

Május 10-ikén délelőtt volt a bécsi Hofburg József-kápolnájában Mária Krisztina főhercegnő esküvője Salm-Salm Emanuel herceggel, miután előtte való nap megtörtént a szokásos renunziáció. Az esküvő jelen volt a király s az uralkodó család számos tagja. A hölgyek délelőtti toiletté-ben voltak, az urak katonai díszben; feltűntek közöttük a völégény rokonsága részéről megjelentek német egyenruhái. A meglehetősen szűk kápolna, mely Erzsébet főhercegnő és Windischgrätz herceg esküvőjének is színhelye volt, egészen megtelt esküvői vendégekkel.

Az oltártól balra volt a király imazsámolya, jobbra pedig a menyasszony szülei, Frigyes főherceg és Izabella főhercegnő, valamint a völégény szülei számára fentartott helyek voltak. Jelen voltak az uralkodócsalád tagjain kívül még a Croy-Dulmen és Salm-Salm hercegi családok számos tagja, gróf Goluchowsky közös külügyminiszter, gróf Széchenyi Gyula, a király személye körüli miniszter, a bécsi német nagykövetség több képviselője, stb. A lakodalmas menetet a Burg belső részeiből indult a kápolnába. Az esketést szertartást dr. Mayer Lőrincz püspök, udvari plébános tartotta. Az esküvő után az új házaspár a királyi külön köszönő-kihallgatásban fogadta.

Képünk a főhercegnőt és férjét az esküvőn viselt ruhájukban tünteti fel.

«FEDÓRA»

— *Giordano* dalműve. A magyar kir. Operaházban először adták 1902 május 27-én —

Húsz éve lesz az idén, hogy Sardou megírta négy felvonásos izgató drámáját, «Fedórá» és hatással adják még ma is sokfelé. De aligha fog húsz évet megélni abban az alakban, a melyet most öltött: mint opera. Három felvonásba tömörítette cselek-

ményét Arturo Collautti, a szövegíró, fel is díszítette a saját, gyakran szerencsés ötleteivel. Zenét pedig Umberto Giordano szerzett a szöveghez, a kiről január végén mult őt esztendeje, hogy lapunk is méltánylással emlékezett meg az «André Chénier» című nagy dalműve bemutatásakor.

Olaszországon kívül tíz év óta ismerik Giordano nevét: 1892 nyarán Bécsben, a nemzetközi zenei és színművészeti kiállítás alkalmával, egy elsőrangú «stagione» olasz énekestársaság adta elő, nehány akkoriban feltűnt és nagy tehetségűnek ítélt dalmű-szerző darabjait is, melyek közt volt a «Mala vita» («Elvetemült élet») című, vaskos realizmusával hatásthajhászó, de sok szép — még maig nem való-sult — reménnyel biztató opera, Giordano műve. Szenzációzt keltett, de az érdeklődés magasra fel-csapó szalmalángja mindjárt ki is aludt, épen úgy, mint a nálunk erőszakkal műsoron tartott «Chénier»-nél történt. Erre az utóbbi műre most az összehasonlítás tekintetéből bátran hivatkozhatunk: a mi közönségünk ismeri ennek a tulajdonságait, melyeket körülbelül feltalálhatni az új mű zenéjében is. A «Chénier» kótatómegében sehol sem lehet észre-venni, hogy melyik részletnek, jelenetnek vagy akár egyetlen hatalmas érzelme hullám zenei kifejezésé-nek melyik a fő, az alaphangja, — mert ez az alap-hang minduntalan változik. A legnyugtalanabb, lehet mondani: a legjellegtelenebb zene, szinte zenei törmelékkel összegyúrt színes mozaik az egész; s ugyanez az ítélet rá illik a «Fedóra» zené-jére is.

A «Fedóra» zenéje is minden áron a szöveget akarja illusztrálni: az I. felvonásban Fedóra aggodó szerelmét, meggyilkolt völégény feletti fájaldalmát; a II-ikban új, Ipanoff iránt ébredő szerelmét, kinzó gyanuját, a bujdosó férfi megrázó vallomását, — hogy nem valami nihilista boszúból, hanem a maga férfibeülete megtorlásaképpen lötte le a kétszínű völégényt; — a zene mellett ugyesen jellemzi a két lélek tragédiáját mit sem sejtő úri társaság mulatságát, a könnyűvérű Olga grófnő rajongását egy zongoraművész gyánant szereplő kém (Lazinszki) iránt; végre a III. felvonás zenéje is mondatról-mondatra simúl a boldogságának élő pár lelki élmé-nyeihez: először Fedóra kapja a retentő hírt, hogy az ő régi, téves feladása miatt bebörtönzött ifjú, Ipanoff szeretett öccsége, szímet halt és ez a hír megölte anyját is; Fedóra a lelkiismeret-mardosás kínjai közt kénytelen bevallani szerelmének, hogy ő idézte elő ezt a gyászt, — aztán hirtelen mérget iszik, hogy ne kelljen Ipanoff gyűlölete mellett élnie. A zene a szöveg nélkül értéketlen. Emeljük meg, hogy még azt is festi, hogy az ügyes szövegíró az utolsó felvonást egy svájci villába tette át, hogy az idilli életnek méltóbb kerete legyen: a felvonás elején is, végén is svájci népeknek csendül meg; Fedóra haldozásakor pedig a pásztor furulyáját és a tehénkolompját halljuk.

A szöveget nem szükség itt részletezni, hiszen 1883 tavasza óta egész Magyarországon ismeri a darab tartalmát, — az operában is ugyanaz a cselek-mény menete; az eltérések lényegtelenek. De a zenéről el kell mondanunk, hogy legszebb részlete nem Giordano műve, hanem egy orosz dal, Alabieff «Osalogány» című nemzeti jellegű éneke, a melyet a világ Liszt Ferencz remek zongora-átíratában ismer. E pontnál nem fölösleges kitérés, hanem lényegbe vágó jellemzés, fölemlíteni, hogy a világ, azaz a nagyközönség, jórészt még ma is kicsinylés-sel szól Liszt saját zenei alkotásairól, mint holmi dramatikus, fantasztikus, rapszodikus rögtönzeteke-ről, a melyekben a szívhez szóló lággy dallam — állítólag — igen kevés; pedig Liszt Ferenczünknek akár zenekar számára költött «szimfoniai költemé-nyei», akár a zongorára írt hangversenydarabjai (még a száraz «étude» műfajba tartozók is) sokkal egészségesebb zene, sokkal lendületesebb és dallam-sabb mind, mint akár «Fedóra», akár Giordano, Cipollini, Samarra s a többi «új-olasz» törekvésűek bármely más műve. A nyitja ennek az, hogy Lisztnek ép úgy, mint a vele sokban rokon Wagner Rikárdnak, bőven volt saját eszméje, mondanivalója; a modern olasz szerzők pedig, a szintén erősen drámai, de ízig-veéig olasz Mascagni nyomán járva is Wagner «énekbeszédére» függesztik szemüket s ebben a modorban énekelteik alakjaikat, a nélkül, hogy tudnának énekelni valót kitalálni; zeneköltői ér, teremtő képzelet és a szív melege helyett csak a formulát másolják. A «Fedóra» zenéje is ilyen drámaiskodó: modern úri körben játszván, a tár-salkodásnak szűkkörű hangjelzését szedi kótára, sajnos: híven, a hangjelzésnek igen csekély válto-zottságával; dallamtalan, üres, vizenyős. Néha, ritkán, a semmitmondó énekhangokkal egyidejűleg a zenekar mégis kap valami vérmesebb, formásabb, dallamnak induló zenei frázist, melyből azonban ritka esetben lesz kerek, ép ária. Ilyenkor persze

Alszeghy Kálmán, a m. kir. Opera főrendezője.

a soká megvárattott hallgató két kézzel kap az él-vezni való s ez a magyarzátka például annak, hogy a II. felvonás vége, egy (igazán nem «nagy») sze-relmi kettős, zűgő tapsot szerzett látszólag az egész felvonásnak.

A szövegnek sok olyan lírai részlete van, a mely a zeneszerzőnek egyenesen keze jár, hogy ott édes dallamban kiáradó érzést szolgáltasson meg; Gio-rdano — a franciaia szellemmel írt orosz-tárgyú dráma olasz megzenésítője — ilyenkor németes zenei érzélgést önt a zenekar szerepébe, a lehető legkevesebb bájjal és teremtő képzelettel. A mikor pedig a tragikus tárgy nyomozott hangulatát egy-egy derült kép volna hivatva enyhíteni: a franciaia férfit jellemző vagy a kerékpározás kellemét dicsé-rő, majdnem kupl-komponálásra esábtó strofák szin-tén nem tudják Giordano-t egy-egy talpra-esett, üde dalra hangolni.

Hogy mégis sikere volt a bemutató előadás-on: annak kettős a magyarzátka. Az egyiket épen a most említett kerek strofák töredékes, szedett-vedett ze-néje szolgáltatja: az a *mod t. i.*, az a hang, a hogyan a szerző előadja jórészt semmitmondó frázisait: a zenekar csillogó hangszínebe öltöztetett mind-ent, hárfá, oboa, suttogóvá tömpított vonóhang-szerek, a csilingelő vas háromszög stb. hízlegik, zsongják körül a fület. A hangszerelésnek nagyme-tere Giordano, — ez az ő egyetlen erős oldala.

A «Fedóra» sikerének másik gyökere pedig ott van, hogy főszereplői nálunk elsőrangú és — a mi több: — népszerű, kedvelt művészek. Meg kell val-lanunk, hogy erősen és a férfú az első: Burrian Károlyé, a ki csengő, férfias tenorjával, tökéletes énektudásával és átgondolt drámai játékkal a maga diadalává avatja minden felléptét. Weintraubné Kramer Teréz, a ki először «kreált» most szere-pet, mióta Drezdából hazajött, nem állhatott a maga igazi, magas színvonalán, mert Fedóra ének-szerepe neki mégis; még boszúfogadalmában sem bírta a kellő erőt, a szenvedély hatalmát megszólal-tatni. Szoyer Ilonka, a ki ezúttal a színpadon többé nem mint vendég volt megnevezve, a könnyűvérű Olga szerepében ép úgy helyén volt, mint a kisebb szereplők: Beck (Siriz), Hegedűs (Cyrill), a kocsis: szivrehatóan beszélt elvesztett uráról), Várady Sándor (a ki a szöveget is fordította), Szendrői, Mihályi, Kornai, Mátyási, a két apró szerepet is ellavált Váradi Margit, stb.

A darab ragyogó zenekari mezét Mader igazgató juttatta érvényre: a diszletek, főleg az utolsó kép gyönyörű svájci hegyvidéke — hátul az alkony-bíborban égő havassal — Kémény művészi kép-zelére vall; az ügyes, gondos rendezést kívánó mozgalmas színpadi élet mestere Alszeghy Kálmán volt, a ki a darab kezdeté előtt, a leeresztett vas-függöny mögött, pályatársai ezüst babérokoszorúval és egyéb dízes emléktárgyakkal ajándékozták meg, szeretetik és elismeretik jelöljé; most van ugyanis 30 éve, hogy mint rendező Operánk szolgálatába lépett s nehéz munkáját hivatottsággal és példás lelkiismeretességgel végzi. Kereszty István.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Kovács Norbert: Troubadour-dalok. Buda-pest, 1902. A kötet címéből is látni, hogy sze-relimi dalok vannak benne. A szerző gyakran éreztetni tudja, hogy őszinte érzés adja ajkaira a dal hangjait. Vannak friss képei, tetszetős for-dulatai, mondani valóját elég csinos nyelven, jól csengő versekbe tudja foglalni. Alakító ereje azon-ban fogyatékos. Nagyon szaporítja a szót, a gon-dolatok rend nélkül, ide-oda kanyarogva folynak a versben és sokszor el is vesztik a célt, mely

felé haladniuk kellene. Az egység, a belső forma kerekése csaknem minden verséből hiányzik. A szerzőnek maga-maga erős fegyvelmesére kellene törekednie, ha jól akar alkotni. Mutatványul a kö-vetkező kis verset adjuk a szerző saját kiadásában Budapestben megjelent könyvből:

Tépett virágok.

Kik elhagyják zöld lombhazájok,
Szegény, bájos, szerény virágok,
Kis nefelejcek, ibolyák!
Nem zeng körülöttük már madárdal,
Nem játszadoznak napsgúrral,
Nem Lányóban élnek — utcaszárban,
Míg értük nyúl a nagy világ.

Hideg álharmattal leöntve,
Éles drótszállal megkötözve,
Artatlan éltük alkonyán,
Letépre, végsőt illatozva,
Mosolygnak a vevőkre sorba, —
Mint a ki őket idehozta:
A szép virágurak léány.

Bíró Lajos német-új-guineai néprajzi gyűjté-sének leíró jegyzéke. «A Magyar Nemzeti Múzeum néprajzi gyűjteményei» című sorozatos kiadvány III-ik füzeté jelent meg a fenti cím alatt, mely Bíró Lajos gyűjteményei leírásának második kötete. Bíró Lajos fiatal tudósunk vagy hat évig tartózkodott Német-Új-Guineában, hol az ottani, még ma is közközzé nem ismert tanulóanyagot és sok ér-dekes tárgyat összegyűjtött azok fegyverei, ékszerai s különféle eszközei közül, melyek most már a Magyar Nemzeti Múzeum tulajdonát teszik s a gyűjtemény a maga nemében Európában páratlanul mondható. E tárgyakat mutatja be a 200 oldalas nagy negyedret alakú füzet, melyben a terjedelmes magyarzó magyar és német szövegen kívül 22 képtábla és 245 szövegek foglaltatik.

Herczeg Ferencz munkáit most fuzetes kiadás-ban bocsátja közre a Singer és Wolfner cég. Egy-egy füzet ára 50 fillér. Eddig két füzet jelent meg, melyek a «Szabolcs házassága»-t s a «Gyurkovics fiúk» humoros regényének kezdetét tartalmazzák.

A tisztviselő kérdés. Irta dr. Kampis János. Mindössze 48 oldalra terjedő munka, de azért ki-terjedkedik a napirenden levő tisztviselő-kérdés minden fontosabb mozzanatára, éles világlátásba helyezve azon viszási állapotokat, melyek mielőbbi orvoslást várnak. A füzet ára egy korona.

Magyar lap Nagy-Szebenben. Az erdélyi szászok központján Czobor Hugó szerkesztésében május óta magyar hetilap indult meg «Szeben és Fogaraszvár-megye» címen.

Történelmi képek az iskolában. A közoktatás-ügyi miniszter újabb pályázatot hirdetett *tíz törté-nelmi festményre*, a melynek szines sokorosorítását az elemi népiszkolák IV—VI. osztályaiban a törté-neti és művészi érzék fejlesztésére és a hazafii érzések ébrentartására akarják kifüggeszteni. A pá-lyázathoz csak magyar állampolgárok vehetnek részt. A tíz festmény tárgya: 1. Árpád pajzsra-emelése. 2. Szent László megszabadítja a fogoly leányt. 3. IV. Béla és a tatárjárás. 4. Lovagjárték Nagy Lajos király udvarán, vagy Nagy Lajos bevo-nulása Nápolyba. 5. Hunyadi János megvédte Nán-dorférvárt. 6. Mátyás király Gömörben. 7. Mátyás király Bécsben. 8. Mátyás király lakoma után hall-gatja a hegedűsök énekét. 9. Perényiné eltemeteti a mohácsi csata halottait, vagy II. Lajos holtteté-nek megtalálása. 10. Martinuzzi és az erdélyi feje-delemség megalapítása. Egy-egy festmény tisztelet-díja kétezer korona. A szükséges történelmi útba-igazítást a kultuszminiszterium VI/a. ügyosztályá-ban Marczali Henrik dr. egyetemi tanár adja meg. A pályaműveket 1902. december 31-iken déli tízenkét óráig az üllői-úti Iparművészeti Múzeumba kell beküldeni.

Vígyszínház. Május 23-ikán került első előadásra a Vígyszínházban «X asszony», Gavaull és Berr franciaia bohóza, magyarrá fordította Molnár Ferencz. Jó, elmes darab, tetszett is. Egy túlsógo-san jószívű ember, Ardelot vidám története ez, kinek minden jócslekedetét félre magyarázzák. Ilyen önzetlen ségben nem hisz senki, de mikor Ardelot úr esztalán ember hírébe jön, akkor mindenki mellé áll s védelmezi, hogy hivatalát el ne veszítse, felesége el ne váljon tőle. Ardelot egyé-ben szamaritánus cselekedetei mellett egy fiatal asszonyt is pártfogásába vesz, mert az utcán elájulva találta. Ez az ismeretlen asszony vidékről ment Párisba, az utcán egy néger hirtelen megcsókolta, a mitől úgy megijedt, hogy elájult. A szerencsétlen Ardelot fölvetíti a lakására, de az ismeretlen, «X asszony», mikor fölésmél, a kiállott rémületől nem bír semmire visszamelegkezni, a nevét is elfeledte, azt sem tudja, honnan és mért jött. Ardelot felesége persze semmit sem hisz, valamint más sem, X ass-zony férje és párisi udvarlója hasonlóképen nem;

Farkas Lajos fényképe után.
Gróf Apponyi Albert a jászberényi kaszinóban.

megverik, kikergetik a házból stb. Az ártatlan embernek végre is bűnösnek kell magát mutatni s ekkor a felesége, meg X asszony ura is elhiszi ártatlanságát. A sok leleményességgel irt bohózatot sikerrel adták elő, különösen kitűnnek Csillag Teréz, Göth, Hegedűs, Nikó Lina.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

Az országos iparegyesület május 25-én ünnepi közgyűlést tartott, megilvén hatvan éves jubileumát. Az új városház közgyűlési termében folyt le az ünnepély s megjelent az egyesület védője, József főherceg is nejevel, Klotild főhercegnővel, valamint Láng Lajos kereskedelmi miniszter.

Gróf Zichy Jenő elnök üdvözölte a főherceget, s emlékeztető hozta, hogy ő fensége atyja, József nádor hatvan év előtt nyitotta meg az iparegyesület által rendezett első magyar kiállítást. A boldogult nádor védelme alatt indult meg a mozgalom a magyar ipar fejlesztésére s megerősödött mostani védőjének pártfogása alatt, ki példájával is mindig buzdított. József főherceg így felelt: «Nagyméltóságot olyan hurokat pendített meg szivemben, a melyek annak mélyén visszhangot keltek és melyek új és új dolgokra buzdíthatnak csak. Felejtethetetlen édes atyám, mint jó és szakavatott gazda, látta már 60 év előtt, hogy a magyar gazda ipar nélkül meg nem élhet. Ez az elv vezette őt arra, hogy az iparegyesület támogassa és mindent, a mi az ipar javára szolgál, előmozdítsa. A magyar gazda előteremti a nyers terméket, az iparos feldolgozza, a kereskedő tovább szállítja. Sok dologban már vetekedhetünk szomszédunkkal, de a czélt még nem értük el. De azért nem szabad csüggednünk, a megkezdett munkát folytatnunk kell, mert csak úgy szolgálhatjuk igazán hazánkat; és ha ezen az úton haladunk tovább, úgy nyugodtan mondhatjuk, híven szolgáltuk hazánkat, szeretettel szép földünket. A közgyűlést ezennel megnyitottam nyilvánítom.» (Hosszantartó, lelkes eljenzés).

Most Gelléri Mór igazgató felolvasta a legfelsőbb kéziratot, a melylyel ő fensége gróf Zichy Jenőnek elismerését tudtul adja a hazai ipar előmozdításával szerzett érdemeiért. Ezután Láng Lajos kereskedelmi miniszter szólt fel s a főhercegnének a kormány háláját s az egyesület iránti bizalmát fejezte ki. Az ünnepi beszédet Mattekovics Sándor mondta a magyar iparról. Majd Gelléri Mór az iparegyesület tevékenységének irányát fejtegette. Következett a díszérmekek és ösztöndíjak kiosztása, mire gróf Zichy Jenő néhány lelkes szóval berekesztette a díszülést.

Ekkor József főherceg újból felszólalt: «Végtelemül örvendek, — úgymond — hogy nemcsak budapesti, hanem sok vidéki iparost is láttam itt, a kiket távol vidékről ismerem. Örvedetes jelenség ez, mert mutatja, hogy a közérdeklődés e gyűléshez megvolt az egész országban. Remélem, hogy ha úgy folytatjuk, a hogy kezdtük és a hogy 60 év óta folyik a munka, akkor nemskára oda jutunk, hogy sokkal többet mutathatunk fel, mint most. Isten áldása kísérje a magyar ipart és iparosokat, a magyar kormányra nézve pedig dicséretes, hogy az

országára nézve oly nagy fontosságú ügyet felkarolja és támogatja. Köszönet érte!» Perczekig tartó taps követte a lelkes beszédet, mire a főherceg nagy eljenzés közben távozott.

A Magyar Tud. Akadémia május 26-ikán dr. Thán Károly elnöklésével ülést tartott, szaktudományi előadásokkal. Bugarszky István «A bróm hatásáról acetaldéhidra» czímmel tartott értekezletet. Tangl Károlynak «A folyadékok dielektromos állapotjáról» irt munkáját, valamint Klug Nándor r. tag, Bernátsky Jenő munkáját «A leguminosák bakteriumlaktá gumóiról» Klein Gyula r. tag és végül Szarvasy Imrénének «Elektrolízis váltakozó árammal» czímű művét Hossay Lajos l. tag terjesztette elő. Az osztályülést összes ülés követte, a melyen Károlyi Árpád r. tag emlékeztetőt tartott Arnéth Alfréd kultúr, bécsi történetiről fölött. Ez érdekes emlékbeszédet közelebb részletesebben ismertetni fogjuk.

A Kisfaludy-Társaság május 28-ikán felolvasó ülést tartott Beóthy Zsolt elnökle alatt. Vargha Gyula főtitkár jelentést tett a Wesselényi szobrának leleplezésére Zilah város által odára hárított pályázat eredményéről. A bíráló bizottsághoz 29 köl-

Dr. Osváth Gerő amateur főlétele után.
GRÓF APPONYI ALBERT JÁSZBERÉNYBEN. — A kisérlet a főgimnázium előtt.

temény érkezett. A bíráló bizottság nemcsak viszonylag legjobbnak, hanem önálló becsű költői munkának találta az «Öserő» jellegűt s egyhangulag ennek az ódának ítélte a díjat. A jelzés levélből kint, hogy a nyertes mű szerzője Zempléni Árpád. Dícséretben részesültek a «Nem fájnak a sebek» és «Ifjú ez a kor Széchenyi kora» jellegű pályamunkák. Ezután megkezdődtek a felolvasások. Az első felolvasó Somló Sándor, a Nemzeti Színház igazgatója volt, ki «Tökölj Imre» czímű verses színművéből adott elő egy hatásos részt. Ezután Vargha Gyula olvasta fel két kitűnő műfordítását Leonot de Lisle költeményeiből nagy hatással. Ugyancsak Vargha Gyula szavalt a Váro Ferencz vendégnek «Werbőczy» czímű szép költeményét.

Az állat- és növényhonosító társaság május 25-ikén közgyűlést tartott az állatkerben s egyuttal megünneplelte Gelléri Szabó János elnökségének negyedszázados évfordulóját. A díszes üdvözlő iratot a társaság védnöke, József főherceg irta alá. A társaság már 37 év óta áll fenn és fokozatosan fejlődik. Az elmúlt évben a király ismét több érdekes állatot ajándékozott. A bevételek 2305 koronával múltak felül a kiadásokat. A fővárosnak és Székely Károly igazgatónak a közgyűlés köszönetet szavazott.

MI UJSÁG?

A király május 27-ikén este Budapestről visszavért Bécsbe. Május 26-ikán és 27-ikén udvari ebédek voltak a budai királyi lakban, melyekre a delegációk tagjait hívták meg. Ő fensége a bécsi francia nagykövet után 25,000 frankot adott a martiniquei szerencsétlenség kárallottjainak.

A hazai műkincsek megvédése. Hazánkban nem sok műkincs maradt meg s azokból is több nevezetes darabot eladtak a külföldre: Wlassics közoktatási miniszter most törvényt készít, mely megakadályozza a műkincsek elvitelét. Biztosítani kívánja a miniszter a vásárlás előjogát abban az esetben, ha a műkincs vagy lelet itthon tartása nemzeti közérdeknek tekinthető. A miniszter megbízta a törvényjavaslat készítésével a magyarországi műzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségét, mely az ügy előadójává Wosinsky Mór dr. szegedi apátplébánost, ismert régiségkutatót választotta meg.

A Kossuth-mauzóleum. A főváros közgyűlése tudvalevőleg jóváhagyta a Kossuth-mauzóleum pályatervének megbírálására kiküldött bizottság ítéletét. A közgyűlés határozata ellen Jambor Lajos és Bálint Zoltán a miniszterhez fellebbeztek. Fellebbezésükben a jury ítéletének a megsemmisítését kérték, mert a kivitelre elfogadott terv végrehajtása nem 300,000, hanem 360,000 koronába kerül; több formai kifogás is tetek a jury ítélete ellen. A belügyminiszter a fellebbezést elutasította s a közgyűlés határozatát megerősítette.

Rákóczi Ferencz sirjánál. Az aradi mérnök-és építészegylet tagjai kirándulást tettek Törökországba, Konstantinápolyban fölkeresték II. Rákóczi Ferencz

édesanyja, Zrinyi Ilona és kibujdosott társainak sirját, hogy lerójják kegyeletüket. A társaságot Barabás Béla képviselő vezette a sírhoz, hol megjelent gróf Széchenyi Odón pasa is családjával. A társaság nemzeti szalaggal díszített koszorúját Barabás Béla tette le, ecsetelve azt a nagy vesztéséget, mely a magyar hazát Rákóczi halálával érte.

Petőfi-ünnep Szatmáron. A szatmári Kölcsey-Kör emléktáblával jelölte meg azt a házat, a hol Petőfi Sándor 1847-ben több ízben lakott, a mikor Pestről Erdőre rándult jegyesének, Szendrey Juliának látogatására. Az emléktáblát május 25-én leplezték le. Mátray Lajos tanár mondott megnyitó beszédet. Ezután Tordai Gráfi Erzi adta elő Petőfinak több költeményét, mire Koroda Pál mondott még beszédet a Petőfi-Társaság nevében.

Vágó Pál unneplése. Abból az alkalomból, hogy Vágó Pál festőművész szegedi árvízépképet oly nagy elismeréssel fogadták, Jászapáti község, mint a jeles festő szülővárosa, külön ünnepélyben óhajta részesíteni kitűnő fiát. Junius hó 7-én a község képviselőtestülete díszgyűlést tart, a melyen Vágó Pál érdemeit jegyzőkönyvbe iktatják, azután társasbéd és hangverseny lesz. A résztvevők junius hó 2-áig jelentkezhetnek dr. Cseh József jászapáti főszolgabírónál.

Az Operaszínház főrendezőjének jubileuma. Alszegehy Kálmán harmincz esztendeje főrendezője a magyar operának. Még a Nemzeti Színházban foglalta el ezt az állást s azóta izléssel, tapasztalattal, buzgóan tölti be, a személyzeti ügyekben pedig tapintatosan. 1872-ban került a Nemzeti Színházhoz mint kardalos, néhány év múlva báró Podmaniczky intendáns Erkel Sándor ajánlatára kinevezte ügyelőnek, majd főrendezőnek. Ez idő óta több mint 80 operánál működött mint rendező nagy szakértelemmel és ügyességgel. Nehéz hivatala teljesítésében ritka leleményessége és zenei emlékezőtehetsége támogatta s az operai tagok s általában az operaházzal kapcsolatban levő minden tényező előtt nagy népszerűséget sikerült szereznie.

Az Operaszínház személyzete május 27-én ünnepélyesen megilte Alszegehy jubileumát. Az előadás előtt a fényesen kivilágított színpadon összegyűltek a művészek, az énekkar, zenekar tagjai, a műszaki személyzet és a jubilás számos jóbarátja és tisztelője. Viharos éjjelrel fogadták Alszegehyt, mikor megjelent. Mader Rezső igazgató üdvözölte lelkes szavakkal méltatván érdemeit, Alszegehy meghatottan válaszolt. Az operai tagok nevében Várady Sándor mondott tartalmas és elmes üdvözlő beszédet. Majd a magánzereplők, az énekkar, a zenekar és a tánczkar, a színházi munkások és díszítők emléktárgyait, a Nemzeti Színház és a többi színház koszorúit nyújtották át. Az ünnepély után kezdődött «Fedora» előadása, melyek első felvonása után a közönség is zajosan kitapsolta a főrendezőt.

A jászberényi nők küldöttsége, mely gróf Apponyinének a jász főkötőt átnyújtotta.

Másnap este Alszegehy tiszteletére lakomát rendeztek a Royal fogadóban, melyen Bezerédy Viktor miniszteri tanácsos mondta az első felköszöntőt Alszegehy érdemeiről. Felolvasták Székely Kálmán miniszterelnöknek, mint belügyminiszternek üdvözlő levelét is, melyben a miniszter reményét fejezi ki, hogy a hazai színművészet szolgálatában kifejtett hasznos és odaadó működését, tapasztalatát az intézet szolgálatában hasonló buzgalommal tovább is gyümölcsözteti.

Ezüstmenyegző. Dobrovizky Ágost székesfővárosi tag, könyvkereskedő, ki a főváros közéletében is nagy buzgósággal vesz részt, május 28-ikán d. e. ünnepelte házasságának huszonötödik évfordulóját a belvárosi plébánia-templomban. A szertartást Kirner Károly apát-plébános végezte, a ki szép beszédet intézett az örömmünnepet ülő házaspárhoz. A templomban ott voltak: Láng Lajos kereskedelmi miniszter, Márkus József főpolgármester, Halmos János polgármester, Matsuka Alajos, Rózsavölgyi Gyula alpolgármesterek, a fővárosi hatóságának számos tisztviselője, a fővárosi bizottság sok tagja, országgyűlési képviselők, stb. Az egyházi szertartás után a Sas-kör rendezett ünnepélyt az ezüstmenyegzős házaspárnak.

Aquarium Fiumében. A magyar kormány a tengeri állatok tanulmányozására aquariumot kíván állítani Fiumében, hasonló a nápolyihoz, mely a tudományos világban oly nagy híré. Erről tanácskozott május 26-án a Fiumében alakított bizottság gróf Szapary László kormányzó elnökle alatt. A bizottságban Fiume befolyásos emberei vettek részt s az intézet minél előbb való felállítását sür-

gették, összekötve a halak szállításának ipari vállalatával. E végből részvénytársaságot alakítanak.

x Vilnyo fűrdő (Bara m.) női gyógyfürdő- és klimatikus nyaralóhelyen kényelmes, szép lakás — esetleg teljes ellátás — kapható a kies fekvésű Gecseyi villában. Cím: Huszagh S.-né, Vilnyo (Bara m.)

HALÁLOZÁSOK.

Báró Vécsey József főrendiházi tag, ki tevékeny részt vett a közéletben, 73 éves korában meghalt Budapestben. Szatmár vármegyében született, Pesten tetle le a jogi vizsgálatot s 1847-ben a királyi Kurjánál esküdti föl juratusnak. Ezután Afrikában és Ázsiában tett utazást, visszajövet Triesztben mint önkéntes hadapród állott be a hadi tengerészetbe. Azonnal tengerre kellett szállnia s részt vett Velence ostromában (1848). 1858-ban Miksa főherceg hadsegéde lett; a következő évben megrongált egészsége miatt hazatért gazdaságához. A szatmári gazdasági egyesület alelnökévé választotta, a megye pedig alispánnak. Az 1861-iki országgyűlésen az aranyos-medgyesi kerületet képviselte, 1865-ben újra megválasztották s az alkotmány helyreállítását, miként előbb atyja, Szabolcs vármegye főispánjává lett; ez állásáról néhány év múlva leköszönt. A delegációknak több évig tagja volt s főleg a tengerészeti költségvetésnél szólt föl.

Sar Győző altábornagy, a székesfejérvári honvédkerület nyug. parancsnoka, 73 éves korában meghalt Székes-Fejérváron. A 19 gránátos-ezrednél szolgált mint hadnagy, s több háborúban részt vett. Az új honvédség felállításánál zászlóaljparancsnok volt Szigetváron, nemsokára a budapesti első honvéd feldandár parancsnoka lett és mint ezredes dandárnok Szegedre, több Nagy-Szebenbe és Kolozsvárra került, hol tábornok lett, utóbb kerületi parancsnok Kassán, később altábornagyként Székes-Fejérvárra ment, hol mint kerületi parancsnok nyugalomba vonult.

CONSTANT BENJAMIN híres francia festőnek 57 éves korában történt halálát jelentik Párisból. 1869-ben tűnt föl először «Gamlet» és «Már késő» czímű képeivel. Eleinte az allegorikus iskola híve volt, később azonban irányt változtat és utazásai-ból merítette tárgyait. Legnagyobb alkotása «II. Mohamed bevonulása Konstantinápolyba.»

HERCZEG JÁNOS fiatal író, ki reménytelenül foglalkozott a költészettel, meghalt 24 éves korában Nagy-Szécsényben. «Magda» cím alatt egy verses kötetet is adott ki. Költeményeiben a korai halál érzete borongott a beteges fiatal költő lelkén.

Szabó János református esperes meghalt Debreczenben, a hol az egyházkerületi ülésen épen beszédet mondott, a beszéd után pedig összerokadt. Legidősebb esperese volt az egyházkerületnek s csak nemrég ünnepelte meg negyvenéves lelkesi jubileumát. A magyar ref. egyház legkiválóbb és legtekintélyesebb lelkeszeinek egyikét vesztette el benne. A legutóbbi püspökválasztáskor ő volt a legerősebb ellenfele Kiss Aronnak. Előbb a gyomai, azután a kőrös-tarcsai, majd a hódmezővásárhelyi református egyház választotta meg lelkeszévé. Az egyház terén kifejtett munkásságáért a király nemrég a Ferencz József-renddel tüntette ki. Debreczenben temették el.

Elhunytak még a közéletben napokban: HANUSOVSKY ISTVÁN kassai egyházmegyei pap, nyug. lelkes 47 éves korában, Kassán. — SZÁVA ALJOS nyug. bányatanácsos 79 éves korában Gyula-Fehérvárott.

Gyülekezés a beszámoló-beszédhez.

GRÓF APPONYI ALBERT JÁSZBERÉNYBEN. — Farkas Lajos fényképe után.

— KLUDIK IMRE belügyminiszteri segédtitkár s Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye főispáni titkára, Budapest. — MEGYERKŐS LŐRINCZ, a még javakörben levő férfi általános szeretetnek és tisztelőnek örvendett az előkelő körökben, a hol megfordult. — DR. HAVASY BÉLA Vasmegye tb. főorvosi kisczelléri járási orvos 61-ik évében Kisczellben. — FÉNYES LAJOS biharmegyei földbirtokos 52-ik évében Nagy-Váradon s nagy kiterjedést rokonosság gyászolja. — Hadadi Kovács Károly, volt ügyvéd, nyug. kir. járásbíró életének 88-ik évében Adámos községben. — DELHÁNTY ZSIGMOND felsőbányai m. kir. bányamérnök Budapest 44 éves korában. — SZENTE PÁL ref. főtanító, 48-as honvéd 78 éves korában Bicskén. — BLASKOVICH SÁNDOR, 1848—49-es volt nemzetőr és Kecskemét városának hosszú időn át tisztviselője életének 75-ik évében Kecskeméten. — BRAUNER SÁMUEL 48-as honvéddal nagy 74-ik évében Rimasomban. — Felső-pulyai BOHONCZY ALADÁR, a képviselőház teremtője, 58 éves korában Budapest; Török-Becsén a családi sírboltban temették el. — Kiss György államvasuti főmérnök a szegedi üzletvezetőségénél, 50 éves korában, mikor az Adria partjáról vasuton hazatérőben volt. — HOLL ERNŐ államvasuti felügyelő, ki súlyos betegsége miatt öngyilkosságot követett el Lussin-Piccolóban. — CHOLNOKY ENDRE fűszerkereskedő Kecskemét város törvényhatósági bizottsági tagja Kecskeméten 43 éves korában, s halála város-szerző nagy részvétet keltett.

GYULÁNTY JÓZSEF NATÁLIA, a szatmári irtalmos nővérek lévai főházáának főnöknője 48 éves korában. — DR. OLÁH GYULÁNÉ szül. Balogh Julia, az orsz. közegészségi tanács tagjának és ismert szakirónak neje, Budapest. Ugyancsak most hunyt el Oláh Gyula pénzügyi fogalmazó fiának fiatal felesége, OLÁH ELEMÉRNÉ ARADON. — NADÁNTY GABRIELLA, öz. Nadányi Keszöné leánya Budapest. — ÖZ. RÁDER JÁNOSNÉ szül. Wesel Anna 72-ik évében Budapest. — HUTTÁK PÁLNE elemi iskolai tanítónő, ki betegsége miatt sajátkezűleg vetett véget életének Diós-Győrben. — FERÉZ VILMOSNÉ, szül. Krammer Malvin, 30 éves korában Salgó-Tarjánban.

Szerkesztői üzenetek.

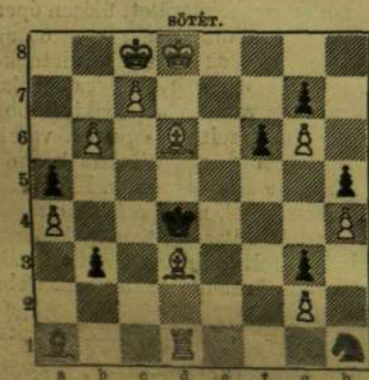
S. A. Az „Ádám” és „Éva” ismeretes bibliai nevek eredetét, jelentését sokan és sokféleképen magyarázták már, mely magyarázatokhoz most egy német tudós, a ki az óségi sumir nyelvet tanulmányozza, egészen újjal és igen érdekessel járul. Az ő buvárlatai szerint Ádám nem más, mint „atumu” a mi sumir nyelven épen annyit jelent, mint a magyar „atumu.” S itt egyszerűen szembevetjük a sumir és magyar egyezést, a mint hogy a sumir csakugyan azon nyelvcsalárhoz is sorozzák sokan, a hova a magyar és többi ma élő rokoni tartoznak. Az „Éva” pedig a sumir „éna” vagy „ana” szó változata volna, jelentése pedig: anya. A mi ismét megjelölök egyezik a magyar „anya” szóval. A sumirok különben ott éltek, mint nagy műveltségű nép, a régi Babilonia területén, de nyelvük már Krisztus előtt pár ezer évvel kihalt. Nagyon hihető, hogy a most tervezett babiloni ásatások sok sumir nyelvű ékírás felszínre fognak a romok közül hozni s nagyobb világosságot derítenek az ós-kor eme rég eltűnt érdekes népére s talán egyszersmind a magyarság eredetére is.

Hozzána. A tartalom messze elmarad a csinos forma mögött. A jól gördülő jambusok, szépen csengő rímek mögött nincs semmi, a mi az igazi költészet-fuvalattal érintene az olvasót, csak szó, szó, csupa szó. Alkonyat. Sisyphus. Verselése elég sima, bár ritmusaiban kevés a zeneiség. Sem a részvét érzését nem bírja az elsőben éreztetni, sem az alagondolatot nem bírja költőileg érvényre juttatni a másodikban. Hideg versek ezek, inkább irodalmi ambíció, mint költői érzés sugallta mind a kettőt. Az anya. A tárgy jól van megválasztva, de erőteljes faldolgozva. Van benne egy-két jobb hely is, egészen vége azonban színtelen, a mit még ritmikalanságra is fokoz.

SAKKJÁTÉK.

2276. számú feladvány. Bartsch János-tól.

(III. díjat nyert feladvány.)

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

A 2269. sz. feladvány megfejtése Maackenzie A. F.-től.

Világos. Sötét.	Világos. a. Sötét.
1. Vg7—e7 — f3—e2 : (a)	1. — — — f3—g2 : (b)
2. Bf6—b6 — t. sz.	2. f5—g6 — t. sz.
3. V mat.	3. B v. V mat.

b.

1. — — — g6—f6 : (c)	1. — — — Va7—c5—d4 (d)
2. Bf6—f6 : stb.	2. Vc7—b7 + stb.

Világos. a. Sötét.

1. — — — Bf6—b6 : stb.	1. — — — Va7—b6
------------------------	-----------------

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomonyán: Németh Péter. — Liptódrött: Hoffbauer A. — Bakony-Szentlászlón: Szabó János. — Kecskeméten: Balogh Dénes. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A « Vasárnapi Ujság » 18. számában megjelent képtalány megfejtése: Jánborság tisztisz, szemérem ékesít.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

Burmester a világhírű hegedű-művész hűrjai Reményi Mihály műhangszerkészítői, a m. kir. zené-akadémia szülőhelyi szerkezői.

Specialista hegedű-javításokban, melyek a legművészebben készítenek a jótállással.

A hangfokozó gerenda feltalálása, mely bármely hegedű vagy gondokká alkalmazva annak sokkal erősebb, szebb és kellemesebb hangot ad.

Budapest, VI. kerület, Király-utca 44/a.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 9452

Nyarálóknak.

Szomolnokon, fenyvesekkel körülvevett városban, polgároknál butorozott szobák, nyarálók részére jutányosan kaphatók. Felvilágosít bővebben GALLÉ gyógyszerés.

Alapítottatott 1865-ben.

A legjobb bel- és külföldi

zongorák, pianinók és harmoniumok

legelősbán kaphatók

Heckenast Gusztáv

zongorateremben

Budapest, IV. Gizella-tér 2. (Váci-utca sarkán).

Érdekes udvari zongoragyár Schöndmayer és Hal stuttgarti udvari zongoragyár magyarországi egyedüli képviselője. Valódi amerikai harmoniumok. 9318

Nagy kölcsönző-intézet. Árjegyzék ingyen.

A « borszéki borviz » a savanyu vizek királya. Megrendelhető: Igazgatóság, Borszék.

BORSZÉK

GYÓGYFÜRDŐ.

(900 m. magasságban Erdély, Csikmegye). A fürdőidény június 15-től szeptember 15-ig tart. — Gyógytényezők: Hús, ozonás levegő. — Kétféle, különböző vegyi összetételű, mesés gazdag, borviz források, köztük a világhírű «Borszéki» főkút «a savanyuvizek királya», az erős vasas Kossuth-kúti, a páratlan József főherceg-kúti és a gyomorhajosok nélkülözhetetlen itala a Boldizsár-kúti stb. Szénasavas, hideg, tükörfürdők: a világon egyedül álló Lobogó, Sáros, Lázár, Ó-sáros. Ujjonnan berendezett szénasavas, meleg pezsgő-fürdők; kétféle vaslápunkkal gondosan készített lápfürdők, sós, fenyő-fürdők, hidegvízgyógyintézet, massage és villamosítás. Szállodákban és különálló villákban 600-nál több szoba áll rendelkezésre. Két ágys szobák sason-ára 60—160 kr. Élelmezés jó és olcsó, négy vendéglő, piac, két mézártszék helyben. — A fürdőhelynek 30 km-t meghaladó jól gondozott sétánya van. A fenyvesek rengetegei között közeli és távoli, gyönyörűbb-nél-gyönyörűbb vidékre kiránduló helyek. Posta, távirat, csendőrség van. Czigányzene naponta. Fürdőorvos dr. Vámosy Zoltán egy. m. tanár.

Közlekedés: Szász-Régenig—Madéfalvaig vasuton. Szász-Régentől naponta gyorskocsi járat, váltott lovakal. Gyorskocsira előjegyezhetni Kapusi Dánielnél Sz. Régen. — Felvilágosítás, prospektussal (több nyelven), árjegyzékkel díjmentesen, készséggel szolgál az igazgatóság.

Kapható mindenütt Budapest: Édeskúty L., Péczely és Lencz uraknál és minden szállodában, vendéglőben, fűszer és ásványvíz üzletben.

SEIDEL és NAUMANN-féle golyó-csapágyas IDEAL írógép decimal tabulátorral. Vezérképviselőség Ausztria-Magyarország részére: Feltűnést keltő!

HGH. SCHOTT és DONNATH Wien, III/S. Heumarkt 9. Budapesti képviselő: SZÉNÁSY BÉLA papíráruháza IV., Ferencziak-tere 9. 9531

Mig eddig a régi börtettség, a legkülönösebb súlyos idegbajok (neurasthenia, vitustáncz), a sápkor, a női arcot elékeltető pattanások s a női nemi szervek folyásokkal kombinált hurutos megbetegedéseinek kezelésénél csak egy-egy idegen vizekre voltunk utalva, addig újabb

a PARÁDI ARSEN vízben (vastartalommal) olyan kincsünk van, mely minden eddigi arsen-vasas viznél (Roncogno Levico) hatásosabb, könnyebben emészthető s manapság már minthogy legelőbbkel orvosai tekintélyeink felkarolják s a fogyasztók egész serege diéséri hatásait, hatásában csaknem kizárólagos kezesletnek örvend.

Gróf Károlyi Mihály uradalmi felügyelője Parád. Egy postálada 7 palackz parádi arsen-vastartalmu gyógyvizet Magyarország összes postállomásaira 5 korona 80 fillérről bérmentesen szállít a

Főraktár: ÉDESKUTY L. BUDAPESTEN. ca. és kir. udvari szállító. 9563

Ásványvíz-nagykereskedő. Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedőben.

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv. magkereskedése BUDAPEST, Rottenbiller-utca 33. és Andrássy-ut 23.

Babérfák árai.

(LAURUS NOBILIS.)

Ezen babérfák szavatolt belga származásúak, nem pedig olaszországiak, melyek edzettség és tartósság tekintetében a belga származású fákkal össze sem hasonlíthatók. Ez magyarázata annak, hogy az olasz babérfák alacsonyabb áron szerzhetők. Belga származású babérfák, a b ő öntözésen kívül, más ápolásra nincs szüksége. Télen át, ép úgy mint a leanderek, fagymentes helyen tartandók. Az árak páronként, (2 darabért) Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Koronás fák:		Pyramis (gulaalaku) fák:	
a korona átmérője:	ár	a fák magassága:	ár
65 centiméter	120 forint	160—180 centiméter	20—22 forint
65—70	110—115	200—210	22—25
80	120	230—240	35—40
85	120		
100—110	115		

FÖLDES-féle MARGIT-CRÈME 9533

gyorsan és biztosan ható szer szepő, máj- és bőrfoltok, kiütések, pattanások és mindennemű bőrbaj ellen. Rögön hat.

Zseirtalan. Artalmatlan. Kapható mindenütt. Ár 1 korona.

Készíti: Gutori FÖLDES KELEMEN gyógyszerész Aradon.

Főraktár: Török József gyógytárban Budapest. A közönség megtévesztését elzáró utánzatoktól óvakodjunk.

Császárfürdő BUDAPESTEN 9576

Előszórás. E kénésvízi gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdővel pompás ásványvíz uszodákkal, hő- és kádfürdővel. Prospektus ingyen bérmentve.

Ajánlati hirdetés. A cs. és kir. tengerészeti egyenruházati hivatal részéről Pólaban gyaip- és gyaipotszövetek szállítását illetőleg az 1903., 1904. és 1905. évekre. A teljes szövegű hirdetés az 1902 május hó 25-én megjelent számban foglaltatik. A cs. és kir. révőparancsnokság Pólaban.

Ha őszül a haja, használja a „Stella“-vizet (Hair Regenerator), mely nem fest de a haj eredeti színét adja vissza, Üvege 2 korona. ZOLTÁN BÉLA gyógyszerészárban 8 cs. és k. fensége József főherceg udv. szállója, Budapest, V., Sétány-utca, Szabadság-tér sarkán. 9484

Budapesti csoda. Lichtmann Sándor postó kiviteli osztálya (Budapest, VI., Teréz-körút 4/V. szám) teremtette meg ezt a budapesti csodát, melyet a közlemény címével használunk. Megteremtette pedig azzal, hogy az üzletvilágban eddig még nem létezett árban, 3 firt 50 krért szétküld az ország bármely részébe, utánvéttel egy teljes férfi-öltönyre elegendő 3 méter jó tartós cheviott szövetet szürke, barna, drapp, zöld, fekete és sötétkék színben és 4 firt 50 krért finom fekete vagy sötétkék sima posztót, vagy olesó ár méltán megérdemli a Budapesti csoda címet, mert a csöghöz érkező számtalan elismerő levél fényesen igazolja azt, hogy a vevőközönség meg van elégedve a szövetek jó minőségével. Ajánljuk tehát a nagy közönségnek, hogy minél sürgősebben rendeljen meg ezen szövetekből néhány öltönyre való, mert ilyen olesó árban csak rövid ideig szállít a nevezett csögh a fent említett szöveteket. Mintákat a nagy számban érkező megrendelésekre való tekintettel a csögh nem küldhet.

